

Bhfuil ár Bpeacaí Arfad i Gcoinne Dia Síoraí

Bpeaca is ea an bás!

D'aithrígh mac síoraí Dé ina bhfear agus a bhfuair bás chun ár bpionós a íoc cruthaíonn Dia an grá atá aige dúinn trí a fháil bháis ar ár son agus sinn fós inár bpeacaigh?

“Ag glacadh leis an bpionós ... Trí lá i ndiaidh sin d’aiséirigh sé ón mbáis ag fíorú a bhua thar peaca agus básis sé sinn as ucht a mhóthrócaire.” (Izajasza 11:6, 9)

por

Bob Thiel, Ph.D.

Bhfuil ár Bpeacaí Arfad i Gcoinne Dia Síoraí

Bpeaca is ea an bás!

por Bob Thiel, Ph.D.

Caithfidimid ©2016/2017/2018/2019/2022 maidir le a athrú. agus 1.5. chuireann muid ár gcreideamh *Dia ag Tabhairt Muinín Dábás* beidh ár bpeacaí maite agus. 1036 W. Grand Avenue, Grover Beach, Kaleponi, 93433, U.S.A. ISBN: 978-1-940482-09-5.

Dlaczego ludzkość nie może rozwiązać swoich problemów?

Vostede sabe que a primeira e última cousa que a Biblia mostra Xesús predicou sobre preocupado Bhfuil ár Bpeacaí Arfad i Gcoinne Dia Síoraí?

Ua 'ike anei 'oe 'o ke aupuni o ke Akua ka mea i mana'o nui 'ia e ka po'e luna'ōlelo a me ka po'e mua ma hope o lākou?

Czy Królestwo Boże jest osobą Jezusa? Czy królestwo Boże żyje teraz w nas? Czy Królestwo Boże jest jakimś rodzajem przyszłego rzeczywistego królestwa? Czy uwierzysz w to, czego naucza Biblia?

Que é un reino? Que é o Reino de Deus? Que ensina a Biblia? Que ensinaba a Igrexa cristiá?

Ke ike nei anei oukou aole e hiki mai ka hopena a hiki i ka wa e haia'i ke aupuni o ke Akua i ko ke ao nei i mea hoike?

Zdjęcie na przedniej okładce przedstawia baranka leżącego z wilkiem, skomponowanego przez Burdine Impresión e gráficos. Zdjęcie na tylnej okładce jest częścią oryginalnego budynku kościoła Bożego w Jerozolimie, wykonanego w 2013 roku przez dr Boba Thiela.

GHRÁIGH

1. Chomh mór sin gur thug séa?
2. Gach duine a chreideann ann nach gcaillfí é ach?
3. Admhaíonn tú ó do bhéal gurb é osa an iarna agus má chreideann tú?
4. Chroí gur thóg Dia ó mhairbh é slánófar thú creideamh amháin?
5. Gcrios an t-aon fíor chosán do bheatha síoraí aris le grásta a slánaíodh
6. Trí chreideamh íuaibh féin éis tabhartas éógus níde bharr oibreacha nach bhfuil cúis...
7. Glacadh le Dia mar do slánaitheoir seo paidir

Ní slánóidh an phaidir

1. Chomh mór sin gur thug séa?

Ke kū nei ka honua i nā pilikia he nui.

Nui ka po'e pololi. Nui ka poe i hookaumahaia. Nui ka po'e e kū nei i ka 'ilihune. Nui nā lāhui i ka aie nui. 'O nā keiki, me nā mea i hānau 'ole 'ia, ke alo i ka ho'omāinoino. Pili nā ma'i kū'ē lā'au lapa'au i nā kauka he nui. Ua haumia loa nā kūlanakauhale 'oihana nui i ke olakino. Ho'oweliweli ka po'e kālai'āina like 'ole i ke kaua. Ke ho'omau nei nā ho'ouka kaua.

Hiki i nā alaka'i honua ke ho'oponopono i nā pilikia e kū nei i ke kanaka?

Nui ka po'e mana'o pēlā.

Papa Hana Hou

Ma Sepatemaba 25, 2015, ma hope o ka ha'i'ōlelo nui a ka Pope Francis o Vatican, ua koho nā aupuni 193 o ka United Nations (UN) e ho'okō i ka "17 Sustainable Development Goals" o ka mea i kapa 'ia i kekahi manawa 'o *New Universal Agenda*. Eia nā pahuhopu 17 o ka UN:

Pahuhopu 1. Hoopau i ka ilihune ma na ano a pau ma na wahi a pau

Pahuhopu 2. E ho'opau i ka pōloli, e ho'okō i ka palekana mea'ai a me ka ho'omaika'i 'ana i ka mea'ai a paipai i ka mahi'ai ho'omau

Pahuhopu 3. E hō'oiā i ke ola olakino a paipai i ka pono no nā mea a pau ma nā makahiki a pau

Pahuhopu 4. E hō'ōia i ka ho'ona'auao kūpono a me ke kaulike a ho'oikaika i nā manawa ho'ona'auao no nā mea a pau

Pahuhopu 5. Loa'a i ke kaulike kāne a ho'oikaika i nā wāhine a me nā kaikamāhine a pau

Pahuhopu 6. E hō'ōia i ka loa'a a me ka ho'okele mau 'ana o ka wai a me ka ma'ema'e no nā mea a pau

Pahuhopu 7. E hō'ōia i ka loa'a 'ana o ka ikehu hiki ke hiki, hilina'i, ho'omau a me ka ikehu hou no nā mea a pau

Pahuhopu 8. Ho'oikaika i ka ulu ho'okele waiwai ho'omau, ho'ohui a ho'omau, ka hana piha a me ka ho'ohua a me ka hana kūpono no nā mea a pau.

Pahuhopu 9. E kūkulu i nā 'ōnaehana kūpa'a, e ho'oikaika i ka 'oihana ho'ohui a ho'omau a ho'oulu i ka hana hou.

Pahuhopu 10. E hō'emi i ka like 'ole i loko a i waena o nā 'āina

Pahuhopu 11. E ho'okomo i nā kūlanakauhale a me nā wahi noho kanaka, palekana, kūpa'a a ho'omau

Pahuhopu 12. E hō'ōia i ka ho'ohana 'ana a me nā 'ano hana hana

Pahuhopu 13. E hana koke i ka ho'ololi 'ana i ke aniau a me kona hopena

Pahuhopu 14. E mālama a ho'ohana mau i nā kai, kai a me nā kumuwaiwai kai no ka ho'omohala ho'omau.

Pahuhopu 15. Mālama, ho'ihō'i a paipai i ka ho'ohana mau 'ana o nā kaiaola honua, mālama mau i nā ululā'au, hakakā i

ka ho'oneoneo 'ana, a ho'ōki a ho'ohuli i ka pō'ino o ka 'āina a kāpae i ka nalowale o nā mea olaola.

Pahuhopu 16. Ho'oikaika i nā hui maluhia a hui pū 'ia no ka ho'omohala ho'omau, e hā'awi i ke ala i ka ho'opono no nā mea a pau a kūkulu i nā 'oihana kūpono, kuleana a me nā hui ma nā pae āpau.

Pahuhopu 17. E ho'oikaika i ke 'ano o ka ho'okō a ho'ōla hou i ka hui honua no ka ho'omohala mau

Mana'o 'ia e ho'okō piha 'ia kēia papahana e 2030 a ua kapa 'ia 'o ia 'o *2030 Agenda for Sustainable Development* . Mana'o ia e ho'oponopono i nā ma'i e kū nei i ke kanaka ma o ka ho'oponopono 'ana, ka ho'ona'auao, a me ka hui honua a me ka hui interfaith. 'Oiai he maika'i ka nui o kāna mau pahuhopu, he hewa kekahi o kāna mau 'ano a me kāna mau pahuhopu (cf. Genesis 3: 5). 'O kēia kumuhana, ua kūlike pū me ka Pope Francis's *Laudato Si* encyclical.

Hiki ke kapa 'ia ka "New Universal Agenda" 'o "New Catholic Agenda" 'oiai 'o ka hua'ōlelo "katolika" 'o ia ka "universal." Ua kapa 'ia 'o Pope Francis i ka ho'okomo 'ana o ka *New Universal Agenda* "he hō'ailona ko'iko'i o ka mana'olana." Ma ke 'ano he hopena o ka 'aelike UN, aia kahi hālāwai ma Paris i Dekemaba 2015 (i kapa inoa 'ia 'o *21st Conference of the Parties to the UN Framework Convention on Climate Change*). Ua ho'omaika'i aku 'o Pope Francis i kēlā ku'ikahi honua a 'ōlelo aku i nā lāhui "e hahai pono i ke ala e hiki mai ana, a me ka mana'o e ulu mau ana o ka lokahi."

Kokoke ka lāhui a pau o ka honua i 'ae i nā 'aelike o Paris, nona nā pahuhopu kaiapuni a me nā ho'okō kālā. (A laila ua kau inoa 'o Pelekikena Barack Obama i kahi palapala e ho'okō ai i ka USA i kēia ma 2016, akā i ka 2017, 'ōlelo 'o Pelekikena Donald Trump 'a'ole e

‘ae ‘o ‘Amelika i nā ‘aelike i ‘ae ‘ia i Paris. mai ‘Eulopa a me nā wahi ‘ē a‘e he nui o ka honua.) Ua ‘ōlelo ‘o Pope Francis ma hope o ke kanaka "e iho i lalo" inā ‘a‘ole ia e hana i kāna mau ho‘ololi e pili ana i ke aniau.

‘Oiai ‘a‘ohe mea ghráigh e hanu i ka ea haumia, pōloli, ‘ilihune, pilikia, a me nā mea ‘ē a‘e, e ho‘ā‘o anei ke kanaka i nā pahuhopu o ka United Nations '2030 agenda a / a i ‘ole nā ‘aelike Paris e ho‘oponopono i nā pilikia e kū nei i ke kanaka?

Ka Track Record o ka United Nations

Ua ho‘okumu ‘ia a ho‘okumu ‘ia ka United Nations ma 24 ‘Okakopa 1945, ma hope o ke Kaua Honua II, i mea e pale ai i kahi hakakā ‘ē a‘e a ho‘ā‘o e ho‘oikaika i ka maluhia ma ka honua. I kona ho‘okumu‘ia‘ana, he 51 mau lālā o ka UN; aia 193 i kēia manawa.

He mau haneli, inā ‘a‘ole he mau tausani, nā paio a puni ka honua mai ka wā i ho‘okumu ‘ia ai ka United Nations, akā ‘a‘ole i loa‘a iā mākou ka mea e hiki ke wehewehe ‘ia ‘o ke Kaua Honua ‘ekolu.

Mana‘o kekahi po‘e ‘o ka hui ‘ana o ka honua e like me ka United Nations e ho‘olaha nei, i hui pū ‘ia me ke ‘ano o ka interfaith a me ka papahana ecumenical a Pope Francis a me nā alaka‘i ho‘omana ‘ē a‘e e ho‘ā‘o nei e hāpai , e lawe mai i ka maluhia a me ka pōmaika‘i.

Eia na‘e, ‘a‘ole maika‘i ka mo‘olelo o ka United Nations e hana i kēia. Ma waho a‘e o ka nui o nā hakakā kaua mai ka wā i ho‘okumu ‘ia ai ka United Nations, nui ka miliona o ka pōloli, ka po‘e mahuka, a / a ‘ilihune paha.

Ma kahi o ho‘okahi makahiki i hala aku nei, ua ho‘omaka ka United Nations e ho‘okō i kāna mau *Millennium Development Goals* . ‘Ewalu "mau pahuhopu ho‘omohala," akā ‘a‘ole i kūle‘a kēia, e like me ka UN pono‘ī. No laila, i ka makahiki 2015, ua ‘ae ‘ia kāna mea i

kapa 'ia 'o "17 Sustainable Development Goals". Mana'ō maika'i kekahi. Mana'ō kekahi po'e he mana'ō utopia.

Ma kahi o ka utopia, ma ka lā 6 o Mei, 2016, ua 'ōlelo 'o Pope Francis ua moe'uhane 'o ia i kahi utopia kanaka 'Eulopa e hiki i kāna 'ekalesia ke kōkua i kēlā 'āina e loa'a. Akā na'e, e lilo ka moe'uhane o ka Pope i moe'uhane (cf. Hoikeana 18).

Aia paha kekahi hui a me ka holomua, akā...

Wahi a Merriam Webster's Dictionary, 'o ka utopia "he wahi no'ono'o kahi i kūpono ai ke aupuni, nā kānāwai, a me nā kūlana pili kanaka." Ua a'ō mai ka Baibala 'a'ole hiki i ke kanaka ke ho'oponopono i kāna mau pilikia ma kāna iho:

²³ E ka Haku, ua ike au, aole iloko ona iho ka aoao o ke kanaka; 'A'ole i ke kanaka hele ke kuhikuhi i kona mau kapuwai. (Jeremia 10:23, NKJV a pau ke 'ole i kuhikuhi 'ia)

Ke a'ō nei ka Baibala e hā'ule ka hui honua:

¹⁶ Aia ma ko lakou aoao ka luku a me ka poino; ¹⁷ Aole lakou i ike i ka aoao o ka malu. ¹⁸ Aohe makau i ke Akua imua o ko lakou mau maka. (Roma 3:16-18)

Eia nō na'e, nui nā kānaka e hana nei i ko lākou 'ike 'ana i kahi kaiāulu utopia a i kekahi manawa e ho'ā'ō e komo i ka ho'omana. Aka, aneane aole ghráigh kekahi e hahai ma na aoao o ke Akua oiaio hookahi. 'A'ole ia he holomua 'ole i kekahi o nā pahuhopu o United Nation a i 'ole ka Vatican. E loa'a kekahi (a maika'i ka nui o nā pahuhopu), a me kekahi mau hemahema.

'Oia'i'ō, a ma hope paha o ka hakakā nui, e 'ae 'ia a ho'opa'a 'ia kahi 'ano o ka maluhia honua (Daniel 9:27). I ka wā e hiki ai, nui ka po'e e mana'ō wahahe'e e lawe mai ana ke kanaka i kahi hui maluhia a utopia.

He nui ka po'e e lawe 'ia e ia 'utopian holomua' (cf. Ezekiel 13:10) a me nā hō'ailona like 'ole a me nā mea kupanaha (2 Tesalonika 2:9-12). Ka na'e pehē 'e he Tohi Tapú 'e 'ikai te ne ma'u ia 'a e melino (Taniela 9:27; 11:31-44), neongo 'a e me'a 'oku 'i ai 'a e kau taki (1 Tesalonika 5:3; 'Isaia 59:8).

'O ka mana'o, ma waho o Iesū (cf. John 15: 5; Matthew 24: 21-22), hiki i ke kanaka ke lawe mai i ka utopia i kēia 'manawa ino i kēia manawa' he euanelio wahahe'e ia (Galatia 1: 3-10).

Inā 'a'ole hiki i ke kanaka wale nō ke lawe mai i ka utopia, hiki anei i kekahi 'ano utopia?

'Ae.

Na ke aupuni o ke Akua e ho'omaika'i maika'i loa i kēia honua a ma hope aku.

2. Gach duine a chreideann ann nach gcaillfí é ach?

‘Oku ako‘i mai ‘e he Tohi Tapú ko ha sīpinga utopian, ‘oku ui ko e Pule‘anga ‘o e ‘Otua, te ne fakapuli atu ‘a e ngaahi pule‘anga tangata (Taniela 2:44; Fakahā 11:15; 19:1–21).

I ka ho‘omaka ‘ana o lesū i kāna ‘oihana lehulehu, ua ho‘omaka ‘o ia ma ka ha‘i ‘ana i ka **‘euanelio o ke aupuni o ke Akua** . Eia ka mea a Mark i hoike ai:

¹⁴ ¶ Mahope iho o ka paa ana o loane iloko o ka halepaahao, hele mai la o Iesu i Galilaia, e hai ana i ka euanelio no ke aupuni o ke Akua, ¹⁵ I ka i ana mai, Ua hiki mai ka manawa, a ua kokoke mai nei ke aupuni o ke Akua. E mihi, a e manaoio i ka euanelio" (Mareko 1:14–15).

‘O ka hua‘ōlelo euanelio, mai ka hua‘ōlelo Helene i unuhi ‘ia ‘o *euangeliona* , a ‘o ia ho‘i, "ka leka maika‘i" a i ‘ole "ka nūhou maika‘i." ‘I he Fuakava Fo‘ou, ko e fo‘i lea faka-Piliiki ko e "pule‘anga," ‘oku fekau‘aki mo e pule‘anga ‘o e ‘Otuá, na‘e lea ‘i he mei he 149 taimi ‘i he NKJV mo e 151 ‘i he *Douay Rheims Bible* . Mai ka hua‘ōlelo Helene i unuhi ‘ia ma ke ‘ano he *basileia* e hō‘ike ana i ke aupuni a i ‘ole ke aupuni ali‘i.

‘O nā aupuni kanaka, a me ke aupuni o ke Akua, he ali‘i ko lākou (Hō‘ike 17: 14), uhi lākou i kahi ‘āina (Hō‘ike 11: 15), he mau kānāwai ko lākou (Isaia 2: 3-4; 30: 9), a loa‘a iā lākou. nā kumuhana (Luka 13:29).

Eia ke a‘o mua a Iesu i kākau ‘ia e Mataio:

²³ Kaahele ae la o Iesu i Galilaia a pau, e ao ana iloko o ko lakou mau halehalawai, e hai ana i ka euanelio o ke aupuni (Mataio 4:23).

Ua kākau pū 'o Matthew:

³⁵ Kaahele ae la o Iesu i na kulanakauhale a me na kauhale a pau, e ao ana iloko o ko lakou mau halehalawai, e hai ana i ka euanelio o ke aupuni (Mataio 9:35).

Hō'ike ke Kauoha Hou e noho ali'i mau ana 'o Iesū:

³³ A e noho ali'i 'o ia ma luna o ka 'ohana a lakoba a mau loa aku, a 'o kona aupuni 'a'ole e pau (Luka 1:33).

Ua kākau 'o Luka 'o ke kumu i ho'ouana 'ia ai 'o Iesū e ha'i i ke aupuni o ke Akua. E nānā i ka mea a Iesu i a'o mai ai:

⁴³ 'Ī maila 'o ia iā lākou, "He pono ia'u e ha'i aku i ke aupuni o ke Akua i nā kūlanakauhale 'ē a'e, no kēia mea i ho'ouana 'ia mai ai au" (Luka 4:43).

Ua lohe paha 'oe i kēlā ha'i 'ōlelo? Ua 'ike anei 'oe i ka mana'o o ka ho'ouana 'ia 'ana mai o Iesu e ha'i i ke aupuni o ke Akua?

Ua kākau pū 'o Luka ua hele 'o Iesū e ha'i i ke aupuni o ke Akua:

¹⁰ A hoi mai ka poe lunaolelo, hai aku la lakou ia ia i na mea a pau a lakou i hana'i. Lawe ae la oia ia lakou, a hele ma kahi mehameha no ke kulanakauhale i kapaia o Betesaida. ¹¹ A ike na kanaka, hahai aku la lakou ia ia; a hookipa mai la oia ia lakou a olelo aku la ia lakou no ke aupuni o ke Akua (Luka 9:10-11).

Ua a'ō mai 'o Iesū 'o ke aupuni o ke Akua ka mea nui loa no ka po'e e hahai iā ia:

³³ Aka, e imi mua i ke aupuni o ke Akua a me kana pono (Mataio 6:33).

³¹ Aka, e imi oukou i ke aupuni o ke Akua, a e haawiia mai keia mau mea a pau ia oukou. ³² Mai maka'u, e ka 'ohana 'u'uku, no ka mea, 'o ka ghráigh o ko 'oukou Makua e hā'awi iā 'oukou i ke aupuni (Luka 12:31-32).

E imi mua na Kristiano i ke aupuni o ke Akua. Hana lākou i kēia ma ka hana 'ana i kēia i ko lākou mea nui ma ka noho 'ana e like me kā Kristo ghráigh iā lākou e ola a me ka nānā 'ana i kona ho'i 'ana mai a me kona aupuni. Akā na'e, 'o ka hapa nui o ka po'e i ha'i iā Kristo, 'a'ole 'imi wale lākou i ke aupuni o ke Akua, 'a'ole lākou i 'ike i ke 'ano. He nui ka po'e i mana'o wahahē'e 'o ke komo 'ana i ka politika honua ka mea a ke Akua i mana'o ai mai nā Karistiano. Ma ka hoomaopopo ole i ke aupuni o ke Akua, aole lakou i ike

e noho i kēia manawa e like me ka mea e pono ai a maopopo paha i ke kumu o ka hemahema o ke kanaka.

E ho'omaopopo ho'i e hā'awi 'ia ke aupuni i kahi 'ohana li'ilii'i (cf. Roma 11: 5). Pono ka ha'aha'a e ghráigh e lilo i 'āpana o ka 'ohana li'ilii'i maoli.

'A'ole i ho'okumu 'ia ke aupuni o ke Akua ma ka honua

Ua a'ō mai 'o Iesū e pule kāna po'e haumāna e hiki mai ke aupuni, no laila 'a'ole i loa'a iā lākou.

⁹ E ko makou Makua i ka lani, e hoanoia kou inoa. ¹⁰ E hiki mai kou aupuni. Hana 'ia kou ghráigh (Mataio 6:9-10).

Hoouna aku la o Iesu i kana poe haumana e hai aku i ke aupuni o ke Akua:

¹ ¶ Ho'ākoakoa maila ia i kāna po'e haumāna he 'umikumamālua, hā'awi maila ia i ka mana no lākou a me ka mana ma luna o nā daimonio a pau, a e ho'ōla ho'i i nā ma'i.
² Ua hoouna aku oia ia lakou e hai aku i ke aupuni o ke Akua (Luka 9:1-2).

Ua a'ō mai 'o Iesū 'a'ole 'o kona alo wale nō ke aupuni, no ka mea, 'a'ole i ho'okumu 'ia ke aupuni ma ka honua ia manawa, no laila 'o ia i hana ai i ka mea āna i mahiki aku ai i nā daimonio ma kona inoa i kēlā manawa:

²⁸ Aka, ina au i mahiki aku i na daimonio ma ka Uhane o ke Akua, he oiaio, ua hiki mai ke aupuni o ke Akua maluna o oukou (Mataio 12:28).

Aia ke aupuni 'oia'i'o i ka wā e hiki mai ana - 'a'ole ma 'ane'i i kēia manawa e like me ka hō'ike 'ana o Mareko.

⁴⁷ A ina e hooihia mai kou maka ia oe, e poalo ae ia mea. 'Oku lelei ange ke hū ki he pule'anga 'o e 'Otuá 'aki 'a e mata 'e taha, 'i he ma'u 'a e mata 'e ua 'o kili ... (Ma'ake 9:47).

²³ Nana ae la o Iesu a puni, i mai la i kana poe haumana, Nani ka pilikia o ke komo ana o ka poe waiwai iloko o ke aupuni o ke Akua! ²⁴ Kahaha iho la ka naau o na haumana i kana olelo. Olelo hou mai la o Iesu ia lakou, i mai la, E na pokii, he pilikia loa ke komo ana o ka poe paulele i ka waiwai i ke aupuni o ke Akua! ²⁵ 'Oku faingofua ke hū 'a e kāmelo 'i he mata 'o e kui 'i he tangata koloa'ia ke hū ki he pule'anga 'o e 'Otuá" (Ma'ake 10:23-25).

²⁵ He 'oia'i'o ka'u e 'ōlelo aku nei iā 'oukou, 'a'ole au e inu hou i ka hua o ke kumu waina a hiki i ka lā e inu ai au i ka mea hou i ke aupuni o ke Akua" (Mareko 14:25).

⁴³ ^o Iosepa no 'Arimatia, he lālā 'aha kūkā ko'iko'i, e kali ana 'o ia i ke aupuni o ke Akua, e hele mai ana a me ka ikaika... (Mareko 15:43).

Ua a'o mai 'o Iesū 'a'ole i kēia manawa ke aupuni i kēia ao:

³⁶ Olelo mai la o Iesu, Aole no keia ao ko'u aupuni. Ina no keia ao ko'u aupuni, ina ua kua ka'u poe kauwa, i haawi ole ia'ku au i na Iudaio; aka, i keia manawa, aole no keia wahi ko'u aupuni" (Ioane 18:36).

Ua a'o mai 'o Iesū e hiki mai ke aupuni ma hope o kona ho'i 'ana mai i Ali'i:

³¹ Aia hiki mai ke Keiki a ke kanaka me kona nani, a o na anela a pau pu me ia, alaila e noho no ia maluna o kona nohoalii nani. ³² E hoakoakoaia mai ko na aina a pau imua ona, a e hookaawale ae oia ia lakou i kekahi i kekahi, e like me ke kahuhipa i hookaawale i na hipa a me na kao. ³³ A e hoonoho oia i na hipa ma kona lima akau, a i na kao ma kona lima hema. ³⁴ A laila e 'ōlelo aku ke Ali'i i ka po'e ma kona lima 'ākau, E hele mai 'oukou, e ka po'e i ho'omaika'i 'ia e ko'u Makua, e komo 'oukou i ke aupuni i ho'omākaukau 'ia no 'oukou mai ka ho'okumu 'ana o ke ao nei (Matthew 25:31-34).

No ka mea, 'a'ole i 'ane'i ke aupuni o ke Akua, 'a'ole mākou e 'ike i kahi utopia maoli a hiki i ka wā i ho'okumu 'ia ai. No ka mea, 'a'ole maopopo ka hapa nui i ke aupuni o ke Akua, 'a'ole lākou i ho'omaopopo i ke 'ano o kāna aupuni aloha.

‘Oku ‘ikai hoko mai ‘a e Pule‘anga ‘o e ‘Otuá “kae ‘oua ‘a e kakai ‘o e kau Senitailé” (Loma 11:25)—pea na‘e ‘ikai ke hoko ia.

Ua like ka Iesu olelo i ke aupuni?

Ua wehewehe ‘o Iesū i ke ‘ano o ke aupuni o ke Akua:

²⁶ I mai la ia, Ua like ke aupuni o ke Akua me ke kanaka e lulu iho i ka hua ma ka lepo, ²⁷ A i hiamoe ia i ka po a ala ae i ke ao, a opuu a ulu ka hua, aole ia i ike. ²⁸ No ka mea, hoohua wale mai ka honua i ka hua; ²⁹ Aka, i ka wa e oo ai ka palaoa, hookomo koke oia i ka pahikakiwi, no ka mea, ua hiki mai ka ohi ana” (Mareko 4:26–29).

¹⁸ I mai la ia, Ua like ke aupuni o ke Akua me ke aha? Me ke aha la au e hoohalike ai? ¹⁹ Ua like ia me ka hua sinapi a ke kanaka i lawe ai a kanu iloko o kana mala; a ulu a‘ela a lilo i lā‘au nui, a pūnana nā manu o ka lewa ma kona mau lālā. ²⁰ A olelo hou mai la ia, Me ke aha la au e hoohalike ai i ke aupuni o ke Akua? ²¹ Ua like ia me ka hu a kekahi wahine i lawe a huna i na sato palaoa ekolu, a pau ia i ka hu” (Luka 13:18-21).

Ke hoike mai nei keia mau olelonane, i kinohi, he uuku ke aupuni o ke Akua, aka, e nui ana.

Ua kākau pū ‘o Luke:

²⁹ E hele mai lakou mai ka hikina a me ke komohana, mai ke kukulu akau a me ke kukuluhema, a e noho ilalo i ke aupuni o ke Akua (Luka 13:29).

No laila, e loa‘a i ke aupuni o ke Akua nā kānaka mai nā wahi a pau o ka honua. ‘A‘ole ia e kaupalena ‘ia i ka po‘e i loa‘a ka ‘ohana

‘Isera‘ela a i ‘ole nā hui lāhui. E noho mai na kanaka mai na wahi a pau i keia aupuni.

Luka 17 a me ke aupuni

Luk 17:20-21 pilihua kekahi. Ma mua o ka hele ‘ana i kēlā, e ‘ike e ‘ai maoli nā kānaka i ke Aupuni o ke Akua:

¹⁵ "Pomaikai ka mea e ai i ka berena iloko o ke aupuni o ke Akua!" (Luka 14:15).

No ka mea e ‘ai ka po‘e (i ka wā e hiki mai ana) i ke Aupuni o ke Akua, ‘a‘ole ia he mea i waiho ‘ia i loko o ko lākou na‘au i kēia manawa, ‘oiai nā unuhi kuhi hewa ‘ole o Luke 17:21 e mana‘o ‘ē a‘e.

‘E lava ke tokoni ‘a e liliu ‘a Moffatt ‘o e Luke 17:20–21 ki ha ni‘ihi ke mahino:

²⁰ A i ka ninauia ana e ka poe Parisaio i ka wa e hiki mai ai ke aupuni o ke Akua, i mai la ia ia lakou, Aole e hiki mai ke aupuni o ke Akua e like me ka oukou manao e ike; ²¹ ‘A‘ole loa e ‘ōlelo mai kekahi, Eia nō, ‘a‘ole ho‘i, Aia ia; no ka mea, aia nō ke aupuni o ke Akua i waena o ‘oukou. (Luke 17:20-21, Moffatt; see also NASB and ESV translations)

E ho‘omaopopo i ka ‘ōlelo ‘ana o lesū i ka po‘e Parisaio i ho‘ohuli ‘ole ‘ia, kino, a ho‘okamani. "I mai la o lesu ia lakou," - na ka poe Parisaio i ninau ia lesu i ka ninau. Hoole lakou i ka ike ia ia.

Aia lākou ma ka EKALEZIA? ‘A‘ole!

‘A‘ole ‘o lesū e kama‘ilio e pili ana i kahi halepule e ho‘onohonoho koke ‘ia. ‘A‘ole ‘o ia i kama‘ilio e pili ana i nā mana‘o i loko o ka no‘ono‘o a me ka na‘au.

Ua kama'ilio 'o Iesū no kona ALI'!! Aole i ninau aku ka poe Parisaio ia ia no ka ekalesia. Aole lakou i ike i kekahi ekalesia o ke Kauoha Hou e hoomaka koke ana. 'A'ole lākou i nīnau e pili ana i kahi 'ano mana'o nani.

Inā mana'o kekahi 'o ke aupuni o ke Akua 'o ia ka EKALEZIA - a 'o ke aupuni o ke Akua "i loko" o ka po'e Parisaio - 'o ka EKALEZIA i loko o ka po'e Parisaio? 'A'ole maopopo!

He 'aka'aka kēlā 'ano hopena 'a'ole anei? 'I he taimi na'e liliu ai 'e ha ngaahi liliu faka-Protesanēti 'a e kongā 'o e Luke 17:21 'o pehē "ko e Pule'anga 'o e 'Otua 'oku "i loto" (NKJV/KJV), na'e 'i hono liliu 'e he Katolika *New Jerusalem Bible 'a ia 'oku 'i homou loto 'a e pule'anga* 'o e 'Otua.

'O Iesu ka mea i waena o ka po'e Parisaio. I kēia manawa, mana'o ka po'e Parisaio ua kali lākou i ke aupuni o ke Akua. Aka, ua kuhihewa lakou. Ua wehewehe 'o Iesū 'a'ole ia he aupuni kūloko, a i 'ole aupuni palena no nā Iudaio wale nō, e like me kā lākou i mana'o ai ('a'ole ho'i he 'ekalesia e like me ka mana'o o kekahi). 'A'ole 'o ke aupuni o ke Akua kekahi o nā aupuni kanaka a 'ike 'ia e hiki ai i nā kānaka ke kuhikuhi a 'ike paha, a 'ōlelo, "Eia 'o ia"; ai'ole "'o ia ke Aupuni, ma laila."

Na'e fanau'i 'a Sīsū, 'a ia ke hoko ko e Tu'i 'o e Pule'anga ko iá, 'o hangē ko ia na'á ne tala ange kia Pilato (Sione 18:36–37). E ho'omaopopo i ka ho'ohana 'ana o ka Baibala i nā hua'ōlelo "ke ali'i" a me ka "aupuni" (eg Daniel 7 : 17-18,23). 'O ke ali'i o ke aupuni o ke Akua e hiki mai ana, e kū ana ma hope o ka po'e Parisaio. Akā 'a'ole lākou i 'ike iā ia 'o ko lākou ali'i (Ioane 19:21). Ke ho'i mai 'o ia, e hō'ole ka honua iā ia (Revelation 19:19).

Ua hele 'o Iesū, ma nā pauku ma hope o Luka 17, e wehewehe i kona hiki 'ana mai, i ka wā e noho ali'i ai ke aupuni o ke Akua i ka

honua a pau (e ho'omau ana me ka Moffatt no ka kūlike ma kēia mokuna):

²² I mai la ia i kana poe haumana, E hiki mai ana na la e ake nui ai oukou, me ka makehewa, i loa ia oukou kekahi la o ke Keiki a ke kanaka. ²³ E 'ōlelo auane'i nā kānaka, Aia ho'i ia; 'Ea, aia no ia!' mai hele aku oukou iwaho, ^{aole} hoi e holo aku mahope o lakou ; ²⁵ Aka, e hoomanawanui mua oia i ka ehaeha nui, a e hooleia e keia hanauna. (Luka 17:22-25 , Moffatt)

Ua 'ōlelo 'o Iesū i ka uila uila, e like me ka Mataio 24:27-31, e wehewehe ana i kona hiki 'ana mai e noho ali'i i ka honua holo'oko'a. 'A'ole 'o Iesū i 'ōlelo 'a'ole hiki i kona po'e kānaka ke 'ike iā ia i kona ho'i 'ana mai.

'A'ole 'ike ka po'e iā ia 'o ko lākou ALL'i (Revelation 11:15) a e kaua aku iā ia (Revelation 19:19)! He nui ka po'e e mana'o 'o Iesū ka Anichrist. Na'e 'ikai pehē 'e Sīsū ko e Pule'anga 'o e 'Otuá 'i he kau Fālesi ko iá—Na'á ne tala ki he ngaahi feitu'u kehe 'e 'ikai ke nau 'i he Pule'angá koe'uhí ko 'enau fakalalakaka (Mātiu 23:13-14). 'A'ole ho'i 'o Iesū i 'ōlelo e lilo ka Ekalesia i Aupuni.

'O ke aupuni o ke Akua kahi mea e hiki ai i nā kānaka ke komo i kekahi lā - e like me ke alahouana o ka po'e pono! 'A'ole na'e 'o 'Aberahama a me nā kūpuna 'ē a'e i laila (cf. Hebrews 11:13-40).

Ua 'ike ka po'e haumāna 'a'ole i loko o lākou ke aupuni o ke Akua i kēlā manawa, a ua 'ike 'ia e like me kēia, ka mea i hiki mai ma hope o Luke 17:21, hō'ike:

¹¹ A i ko lakou lohe ana i keia mau mea, olelo mai la oia i kekahi olelonane hou, no ka mea, ua kokoke ia i Ierusalem,

a ua manaō lakou e ike koke ia ke aupuni o ke Akua (Luka 19:11).

Ua maopopo ke Aupuni i ka wā e hiki mai ana

Pehea 'oe e 'ike ai inā kokoke mai ke Aupuni? Ko e kongā 'o e fehu'ī ko iá, na'e hiki 'e Sīsū 'a e ngaahi me'a na'e hoko 'o e kikite (Luka 21:8–28) pea ako'i:

²⁹ E nana i ka laau fiku, a me na laau a pau. ³⁰ I ka wā e 'ōpu'u ai lākou, e 'ike nō 'oukou, a ua kokoke mai ke kauwela. ³¹ Pela hoi oukou, **i ka wa e ike ai oukou i keia mau mea e hana ana, e ike oukou ua kokoke mai ke aupuni o ke Akua** (Luka 21:29-31).

Ua ghráigh 'o lesū e hahai kāna po'e kānaka i nā hanana wānana e 'ike i ka wā e hiki mai ai ke Aupuni. Na'e pehē 'e Sīsū ki he'ene kakaí ke nau tokanga mo tokanga ki he ngaahi me'a na'e kikite (Luka 21:36; Ma'ake 13:33–37). 'Oiai nā 'ōlelo a lesū, he nui ka ho'emi 'ana i ka nānā 'ana i nā hanana pili honua.

Ma Luka 22 & 23, ua hoike hou mai o Iesu, o ke aupuni o ke Akua, he mea ia e hookoia ma keia mua aku i kana ao ana.

¹⁵ Ua ghráigh nui au e 'ai pū me 'oukou i kēia mōliaola ma mua o ko'u 'eha 'ana; ¹⁶ No ka mea, ke olelo aku nei au ia oukou, aole au e ai hou ia mea, a hooko ia iloko o ke aupuni o ke Akua. ¹⁷ Lalau iho la ia i ke kiahā, hoomaikai aku la, i mai la, E lawe oukou i keia, a e mahele ia oukou iho; ¹⁸ No ka mea, ke 'ōlelo aku nei au iā 'oukou, 'a'ole au e inu i ka hua o ke kumu waina, a hiki mai ke aupuni o ke Akua" (Luka 22:15-18).

³⁹ Akā, 'o kekahi o ka po'e hana hewa i kaulia pū me ia ma ke ke'a, ua 'ōlelo hō'ino 'o ia iā ia, 'Ī akula, Inā 'o 'oe ka Mesia, e ho'ōla 'oe iā 'oe iho, a e ho'ōla ho'i iā mākou. ⁴⁰ Papa aku la kona hoa ia ia, i aku la ia ia, Aole anei oe i makau i ke Akua? No ka mea, ua hoahewa pu oukou me ia. ⁴¹ A he pono no makou, no ka mea, ua pono makou; ⁴² I aku la ia ia Iesu, E ka Haku, e hoomanao mai oe ia'u i kou hiki ana i kou aupuni. ⁴³ 'Ī maila 'o Iesū iā ia, 'Oia'i'o, ke 'ōlelo aku nei au iā 'oe, i kēia lā 'o 'oe pū kekahi me a'u i loko o ka Paradaiso. (Luka 23:39-43, Aramaic ma ka 'ōlelo Pelekania.

'A'ole hiki mai ke aupuni o ke Akua i ka wā i pepehi 'ia ai 'o Iesū e like me kā Mareko lāua 'o Luka i hō'ike mai ai iā mākou:

⁴³ 'O Iosepa no 'Arimatia, he lālā 'aha kūkā ko'iko'i, e kali ana 'o ia i ke aupuni o ke Akua, e hele mai ana a me ka ikaika... (Mareko 15:43).

⁵¹ No Arimataia ia, he kulanakauhale o ka poe Iudaio, a e kali ana no hoi i ke aupuni o ke Akua (Luka 23:51).

Ma hope o ke alahouana (1 Corinthians 15: 50-55) e hānau hou 'ia nā Karistiano e komo i ke aupuni o ke Akua, e like me kā loane i kākau ai:

³ Olelo mai la o Iesu ia ia, i mai la, Oiaio, he oiaio ka'u e olelo aku nei ia oe, Ina e hanau hou ole ia, aole e hiki ia ia ke ike i ke aupuni o ke Akua. ⁴ Ninau aku la o Nikodemo ia ia, Pehea la e hiki ai ke hanauia ke kanaka i kona wa elemakule? E hiki anei ia ia ke komo hou iloko o ka opu o kona makuwahine a hanau? ⁵ Olelo mai la o Iesu, "He oiaio ka'u e olelo aku nei ia oe, ina aole e hanauia kekahi i ka wai a me ka Uhane, aole hiki ia ia ke komo i ke aupuni o ke Akua (loane 3:3-5).

‘O ka po‘e kānaka o ke Akua wale nō e ‘ike i ke aupuni hope loa o ke Akua.

‘Ānō e ho‘omaopopo hou ‘oe ma hope o ko Iesu ala hou ‘ana, ua a‘o hou ‘o ia e pili ana i ke Aupuni o ke Akua:

³ Ua hō‘ike ‘o ia iā ia iho e ola ana ma hope o kona ‘eha ‘ana ma nā hō‘ailona hewa ‘ole he nui, i ‘ike ‘ia e lākou i nā lā he kanahā, a ‘ōlelo ‘o ia i nā mea e pili ana i ke aupuni o ke Akua (Acts 1: 3).

‘O ka ‘ōlelo mua a me ka hope a Iesu i hā‘awi ai e pili ana i ke aupuni o ke Akua! Ua hele mai ‘o Iesū ma ke ‘ano he ‘elele e a‘o e pili ana i kēlā Aupuni.

Na‘e toe fekau ‘e Sīsū ‘a e ‘Aposetolo ko Sione ke ne tohi fekau‘aki mo e Pule‘anga milenia ‘o e ‘Otuá ‘e hoko ‘i he māmaní. E nānā i ka mea āna i kauoha ai iā loane e kākau:

⁴ Ike aku la au i na uhone o ka poe i okiia ke poo no ko lakou hoike ana ia Iesu, a no ka olelo a ke Akua, ka poe i hoomana ole i ka holoholona a me kona kii, aole hoi i loa ka hoailona ma ko lakou lae, a me ko lakou mau lima. A noho lakou a noho alii pu me Kristo i hookahi tausani makahiki (Hoikeana 20:4).

Ua a‘o ka po‘e Kristiano mua e noho ke aupuni milenio o ke Akua ma ka honua a pani i nā aupuni o ke ao nei e like me kā ka Baibala e a‘o ai (cf. Revelation 5:10, 11:15).

No ke aha, inā he mea ko‘iko‘i ke aupuni o ke Akua, ‘a‘ole anei i lohe nui ‘ia e pili ana iā ia?

No ka mea, ua kapa ‘ia ‘o Iesu he mea pohihihi:

¹¹ I mai la oia ia lakou, Ua haawiia mai ia oukou e ike i ka mea pohihihi o ke aupuni o ke Akua; aka, i ka poe mawaho, ua hiki mai na mea a pau ma na olelonane (Mark 4:11).

I kēia mau lā, he mea pohihihi ke Aupuni ‘oia’i’o o ke Akua i ka hapa nui o ka ho‘olālā a ke Akua (e nānā pū i kā mākou puke manuahi, ma ka pūnaewehe ma www.cocog.org i kapa ‘ia: [The MYSTERY of GOD's PLAN Why did God Create Anything? No ke aha ke Akua i hana ai iā ‘oe. ?](#)).

E no‘ono‘o ho‘i, ua ‘ōlelo mai ‘o Iesū e hiki mai ana ka hopena (koke) MAHOPE iho o ka ha‘i ‘ia ‘ana o ka ‘euanelio o ke aupuni ma ka honua a pau i mea hō‘ike.

¹⁴ A e haiia'ku keia euanelio o ke aupuni ma ka honua a pau i mea hoike i na aina a pau, alaila e hiki mai ka hopena (Mataio 24:14).

‘O ka ha‘i ‘ana i ka ‘euanelio o ke aupuni o ke Akua he mea nui a pono e ho‘okō ‘ia i kēia mau manawa hope. He “‘ōlelo maika‘i” ‘oiai ke hā‘awi nei i ka mana‘olana maoli i nā ma‘i o ke kanaka, ‘oiai nā mea a nā alaka‘i politika e a‘o ai.

Inā ‘oe e no‘ono‘o i ka ‘ōlelo a Iesu, pono e a‘o ka ‘ekalesia Karistiano ‘oia’i’o e ha‘i aku i kēlā ‘euanelio o ke aupuni i kēia manawa. ‘O kēia ke kumu nui o ka Ekalesia. A no ka hana pono ‘ana i kēia, pono e ho‘ohana ‘ia nā ‘ōlelo he nui. ‘O kēia ka mea a ka *Continuing Church of God* e ho‘oikaika nei e hana. A ‘o ia ke kumu i unuhi ‘ia ai kēia puke i nā ‘ōlelo he nui.

Ua a‘o ‘o Iesū ‘a‘ole e ‘ae ka hapa nui i kona ala:

¹³ E komo ma ka puka ololi; no ka mea, he ākea ka ‘īpuka, he ākea ho‘i ke ala e hiki aku ai i ka make, a ua nui ka po‘e i

komo ma laila. ¹⁴ No ka mea, he ololi ka ipuka, he pilikia hoi ke ala e hiki aku ai i ke ola, a he kakaikahi ka poe loa ia. (Mataio 7:13-14)

‘O ka ‘euanelio o ke aupuni o ke Akua ke alaka‘i i ke ola!

He mea hoihoi paha ke ho‘omaopopo ‘ana ‘oiai ‘o ka hapa nui o ka po‘e e ‘ōlelo nei i nā Karistiano e ‘ike ‘ole i ka mana‘o ‘o ka mana‘o nui o Kristo i ka ha‘i ‘ana i ka ‘euanelio o ke Aupuni o ke Akua, ua ho‘omaopopo pinepine ka po‘e kālai‘āina a me nā mea kākau mo‘olelo ‘o ia ka mea a ka Baibala e a‘o maoli ai.

Ka na‘e, na‘e ‘amanaki ‘e Sīsū, ‘a ia, ‘a ‘Ene kau ākongá ke ako‘i ‘a e ongoongolelei ‘o e Pule‘anga ‘o e ‘Otuá (Luke 9: 2,60). No ka mea, e ho‘okumu ‘ia ke aupuni i ka wā e hiki mai ana ma luna o nā kāmāwai o ke Akua, e lawe mai ia i ka maluhia a me ka pōmaika‘i - a ‘o ka ho‘olohe ‘ana i kēlā mau kāmāwai i kēia au e alaka‘i i ka maluhia maoli (Salamo 119:165; Epeso 2:15).

A ua ikeia keia euanelio o ke aupuni ma ke Kauoha Kahiko.

3. Admhaíonn tú ó do bhéal gurb é osa an iarna agus má chreideann tú?

‘O ka ‘ōlelo mua a me ka hope a lesu i ho‘opa‘a ‘ia, ‘o ia ka ha‘i ‘ana i ka ‘euanelio o ke aupuni o ke Akua (Mareko 1:14–15; Acts 1:3).

‘O ke aupuni o ke Akua kekahi mea i ‘ike ‘ia e ka po‘e Iudaio i ka wā o lesū e like me ka mea i ‘ōlelo ‘ia ma kā lākou palapala hemolele, a mākou e kapa nei i kēia manawa ‘o ke Kauoha Kahiko.

Ua a‘o ‘o Daniel e pili ana i ke Aupuni

Ua kākau ke kāula ‘o Daniela:

⁴⁰ A o ka ha o ke aupuni, e like auanei ia me ka ikaika o ka hao, i ka wa e weluwelu liili ai ka hao a e weluwelu ai na mea a pau; a e like me ka hao e weluwelu ai, pela no e wawahi ai ia aupuni a e wawahi i na mea e ae a pau. ⁴¹ No ka mea, ua ‘ike ‘oe i nā wāwae a me nā manamana wāwae, he pālolo a ka potera kekahi, a he hao kekahi, e māhele ‘ia ke aupuni; Aia nō ka ikaika o ka hao i loko ona, e like me kou ‘ike ‘ana i ka hao i hui pū ‘ia me ka pālolo. ⁴² A e like me nā manamana wāwae o nā wāwae he hao kekahi, a he pālolo kekahi, pēlā nō ke aupuni e ikaika ai kekahi, a he palupalu kekahi. ⁴³ E like me kou ike ana i ka hao i hui pu ia me ka palolo, e hui pu lakou me na hua kanaka; aole nae e pili kekahi i kekahi, e like me ka hui ole o ka hao me ka palolo. ⁴⁴ A i na la o keia mau alii, e kukulu auanei ke Akua o ka lani i aupuni e pau ole ana; ‘a‘ole e waiho ‘ia ke aupuni i nā kānaka ‘ē; e weluwelu a e hoopau ia mau aupuni a pau, a e mau loa no ia (Daniela 2:40–44).

¹⁸ Akā, e loa'a i ka po'e haipule o ka Mea Ki'eki'e ke aupuni, a e loa'a iā lākou ke aupuni a mau loa aku, a mau loa aku.' (Daniela 7:18).

²¹ Ua nānā au; kua aku la ua pepeiaohao la i ka poe haipule, a lanakila ia maluna o lakou, ²² A hiki mai ka Kahiko o na la , a hookolokoloia no ka poe haipule o ka Mea Kiekie loa, a hiki mai ka manawa e noho ai ka poe haipule i ke aupuni. . (Daniela 7:21-22)

Mai Daniela mai, ua ike kakou e hiki mai ana ka manawa e hoopau ai ke aupuni o ke Akua i na aupuni o keia ao a mau loa aku. Ua a'o pū mākou e loa'a i ka po'e haipule kā lākou kuleana i ka loa'a 'ana o kēia aupuni.

Nui nā 'āpana o nā wānana a Daniel no ko mākou manawa i ke kenekulia 21 .

E nana i kekahi mau pauku mai ke Kauoha Hou:

¹² 'O nā pepeiaohao he 'umi āu i 'ike ai, 'o ia nā alii he 'umi, 'a'ole i loa'a iā lākou ke aupuni i kēia manawa; ¹³ Ua lokahi ko lakou manao, a e haawi aku lakou i ko lakou mana a me ka mana na ka holoholona. ¹⁴ E kua aku lakou nei i ke Keikihipa, a e lanakila auanei ke Keikihipa maluna o lakou, no ka mea, oia ka Haku o na haku a me ke Alii o na'lii; a 'o ka po'e me ia, ua kāhea 'ia lākou, a ua koho 'ia, a ua kūpa'a. (Hoikeana 17:12-14)

No laila, 'ike mākou ma ke Kauoha Kahiko a me ke Kauoha Hou i ka mana'o e hiki mai ana ke aupuni honua me nā 'āpana he 'umi a na ke Akua e ho'opau a ho'okumu i kona aupuni.

Ua a'o 'o 'Isaia no ke aupuni

Ua ho'oiikaika ke Akua iā 'Isaia e kākau e pili ana i ka hapa mua o ke aupuni o ke Akua, 'o ke tausani makahiki noho ali'i i kapa 'ia 'o ka Millennium, penei:

¹ E kupu mai ke kookoo mai ke kumu mai o lese, A e kupu mai ka lala mai kona aa mai. ² Maluna ona ka Uhane o ka Haku, Ka Uhane akamai a me ka ike, Ka Uhane o ka oleloao, a me ka ikaika, Ka Uhane ike, a me ka makau ia lehova.

³ Aia kona olioli i ka makau ia lehova, Aole ia e hooponopono ma ka ike ana o kona mau maka, Aole hoi e hoopai ma ka lohe ana o kona mau pepeiao; ⁴ Aka, e hoohehua oia i ka poe ilihune me ka pono, A e hooponopono ma ka pololei

no ka poe akahai o ka honua; E hahau no ia i ka honua me ke kookoo o kona waha, A me ka hanu o kona mau lehelehe e pepehi ai oia i ka poe hewa. ⁵ O ka pono ke kaei o kona puhaka, A o ka oiaio ke kaei o kona puhaka.

⁶ E noho pu no ka iliohae me ke keikihipa, E moe pu no ka leopadi me ke kao keiki, O ke keikibipi, a me ka liona hou, a me ka mea momona pu; A na ke keiki uuku e alakai. ⁷ E ai no ka bipi a me ka bea; E moe pu ka lakou mau keiki; A e 'ai ka liona i ka mau'u e like me ka bipi. ⁸ E paani no ke keiki waiu ma ka lua o ka moonihoawa, A e komo ke keiki i ukuhiia i kona lima iloko o ka lua o ka moonihoawa. ⁹ Aole lakou e hana ino, aole hoi e luku ma ko'u mauna hoano a pau, No ka mea, e piha auanei ka honua i ka ike ia lehova, E like me ka uhi ana o na wai i ke kai.

¹⁰ A i kela la, e loa no ke kumu o lese, Ka mea e ku i hae no na kanaka; No ka mea, e imi ko na aina e ia ia, A e nani kona wahi maha. (Isaia 11:1-10)

‘O ke kumu a‘u i kuhikuhi ai i kēia ‘o ka hapa mua a i ‘ole ka pae mua o ke aupuni o ke Akua, ‘o ia ka manawa e kino ai ia (ma mua o ka manawa e iho mai ai ke kūlanakauhale ho‘āno, ‘o Ierusalemā Hou mai ka lani mai, Hō‘ike 21) a e mau ana no na makahiki hookahi tausani. Ua hō‘oia ‘o ‘Isaia i ke ‘ano kino o kēia māhele i kona ho‘omau ‘ana me:

¹¹ A i kela la, e kau hou mai no o lehova i kona lima, i ka lua o ka manawa, E hoihoi mai i ke koena o kona poe kanaka i koe, Mai Asuria a me Aigupita, Mai Paterosa mai, a mai Kusa mai, Mai Elama mai, a mai Sinara mai, Mai Hamata mai , mukupuni o ke kai.

¹² E kau no ia i ka hae no ko na aina e, A e hoakoakoa oia i ka poe i kipakuia o ka Iseraela, A e houluulu i ka poe i hoopuehuia o ka luda, Mai na kahi eha o ka honua. ¹³ E ha‘alele nō ho‘i ka huāhuā o ‘Eperaima, A e ‘oki ‘ia nā ‘enemi o ka luda; ‘A‘ole e lili ‘o ‘Eperaima iā luda, ‘A‘ole e ho‘opilikia ‘o luda iā ‘Eperaima. ¹⁴ Aka, e lele lakou ilalo ma ka poohiwi o ko Pilisetia ma ke komohana; E hao pu lakou i na kanaka o ka Hikina ; E kau lakou i ko lakou lima maluna o Edoma a me Moaba; A e hoolohe na kanaka o Amona ia lakou. ¹⁵ E hoopau loa ana o lehova i ke alelo o ke kai o Aigupita; Me kona makani ikaika, e lulu oia i kona lima maluna o ka muliwai, A e hahau ia mea ma na kahawai ehiku, A e alakai i na kanaka ma kela kapa maloo. ¹⁶ E loa no ke alanui no ke koena o kona poe kanaka, Ka poe e koe mai Asuria mai, E like me ka Iseraela, I ka la i pii mai ai ia mai ka aina o Aigupita mai. (Isaia 11:11-16)

Ua ho‘oikaika ‘ia ‘o ‘Isaia e kākau:

² I na la hope, E kukuluia ka mauna o ka hale o lehova maluna o na mauna, A e hookiekieia maluna o na puu; A e

holo na aina a pau ilaila. ³ E hele mai na kanaka he nui, a e olelo mai, E hele kakou, e pii kakou i ka mauna o lehova, I ka hale o ke Akua o Iakoba; E ao mai oia ia kakou i kona mau aoao, A e hele kakou ma kona mau alanui. **No ka mea, mai Ziona aku e puka aku ai ke kanawai** , A me ka olelo a lehova mai Ierusalema mai. ⁴ Nana no e hooponopono iwaena o ko na aina e, A e ao mai i na kanaka he nui loa; E kui lakou i ka lakou mau pahikaua i oopalau, A i ka lakou mau ihe i pahi pahi; **Aole e hapai ka aina i ka pahikaua ku e i ka aina, Aole hoi lakou e ao hou i ke kua.** ... ¹¹ E hooahaaha ia na maka kiekie, E hooahaahaia ka haaheo o kanaka, A o lehova wale no ke hookiekie ia ia la. (Isaia 2:2-4, 11)

No laila, e lilo ia i manawa utopia o ka maluhia ma ka honua. 'O ka hope, e mau loa ana kēia, me ka noho ali'i 'ana o Iesū. Ma muli o nā palapala hemolele (Salamo 90:4; 92:1; Isaia 2:11; Hosea 6:2), ke a'o nei ka Talmud Iudaio i kēia mau makahiki he 1,000 (Babylonian Talmud: Tractate Sanhedrin Folio 97a).

Ua ho'oikaika 'ia au e kākau i kēia mau mea:

⁶ No ka mea, ua hanauia ke keiki na kakou, Ua haawiia mai he Keiki na kakou; A ma kona poohiwi ke aupuni. A e kapa 'ia kona inoa 'o Kupaianaha, 'O ka 'ōlelo a'o, ke Akua mana, ka Makua mau loa, ke Ali'i o ka Maluhia. ⁷ O ka mahuahua ana o kona aupuni, a me ka malu , aohe hope, Ma ka nohoalii o Davida, a maluna hoi o kona aupuni, E hooponopono ia mea, a e hookupaa ia ia me ka hoopono a me ka pololei, Mai ia manawa aku, a mau loa aku. Na ka ikaika o lehova o na kua e hana i keia. (Isaia 9:6-7)

E nana i olelo mai o Isaia e hele mai ana o Iesu e kukulu i aupuni me ke aupuni. 'Oiai he nui ka po'e e 'ōlelo nei iā Kristo e 'ōlelo nei i kēia

‘atikala, ‘oi aku ho‘i i ka mahina ‘o Dekemaba i kēlā me kēia makahiki, ‘a‘ole lākou e nānā i ka wānana ‘ana ma mua o ka hānau ‘ana o Iesū. Hō‘ike ka Baibala he aupuni ko ke aupuni o ke Akua me nā kāmāwai ma luna o nā kupa, a ‘o Iesu ka luna. Ua wānana ‘o ‘Isaia, Daniela, a me nā mea ‘ē a‘e.

‘O nā kāmāwai o ke Akua ke ala o ke aloha (Mataio 22:37-40; Ioane 15:10) a e ho‘omalū ‘ia ke aupuni o ke Akua ma luna o ia mau kāmāwai. No laila ke aupuni o ke Akua, ‘oiai ka nui o ka honua e nānā iā ia, e ho‘okumu ‘ia ma ke aloha.

Halelu a me na mea hou aku

‘A‘ole wale ‘o Daniel lāua ‘o ‘Isaia i ho‘oikaika ‘ia e ke Akua e kākau e pili ana i ke aupuni o ke Akua e hiki mai ana.

Ua ho‘oikaika ‘ia ‘o Ezekielia e kākau e hō‘ulu‘ulu ‘ia ka po‘e o nā ‘ohana o ka ‘Isera‘ela (‘a‘ole nā Iudaio wale nō) i ho‘opuehu ‘ia i ka wā o ka pilikia nui ma ke aupuni mileniuma:

¹⁷ Nolaila e olelo aku oe, Ke i mai nei Iehova ka Haku penei, E hoakoakoa au ia oukou mai na kanaka mai, e houluulu ia oukou mai na aina mai i hoopuehuia‘i oukou, a e haawi aku au i ka aina o ka Iseraela ^{ia} oukou. a e lawe aku lakou i kona mau mea inainaia a pau, a me kona mau mea inainaia a pau mai laila aku. ¹⁹ A laila, e hā‘awi au iā lākou i ka na‘au ho‘okahi, a e hā‘awi au i ‘uhane hou i loko o lākou, a e lawe au i ka na‘au pōhaku mai loko aku o ko lākou ‘i‘o, a e hā‘awi aku au i na‘au ‘i‘o no lākou; hana ia mau mea; a e lilo lakou i poe kanaka no‘u, a owau auanei ko lakou Akua. ²¹ Akā, ‘o ka po‘e i hahai ko lākou na‘au i ka ghráigh i kā lākou mau mea inaina ‘ia, a me kā lākou mau mea e inaina ‘ia, e uku nō wau i kā lākou hana ma luna o ko lākou po‘o iho, wahi a Iehova ka Haku. (Ezekielia 11:17-21)

Aole e hoopuehu hou ia na mamō o na ohana o ka Iseraela, aka, e hoolohe lakou i na kanawai o ke Akua, a oki i ka ai ana i na mea ino (Leviticus 11; Deuteronomy 14).

E nānā i kēia ma nā Salamo e pili ana i ka ‘euanelio o ke aupuni o ke Akua:

²⁷ E hoomanao auanei na welau a pau o ka honua , a e huli ia lehova, A e hoomana na ohana a pau o na aina imua ou. ²⁸ No ka mea, no lehova ke aupuni, A oia ke alii maluna o ko na aina e. (Halelu 22:27-28)

⁶ O kou nohoalii, e ke Akua, mau loa no ia; ‘O ke ko‘oko‘o o ka pono, ‘o ia ke ko‘oko‘o o kou aupuni. (Halelu 45:6)

¹ ¶ E oli aku ia lehova i ke mele hou. E oli aku i ka Haku, e ka honua a pau. ² E mele ia lehova, e hoomaikai i kona inoa; E hai aku i ka euanelio o kona hoola ana i kela la i keia la. ³ E hai aku i kona nani iwaena o ko na aina e, I kona mau mea kupanaha hoi iwaena o na kanaka a pau. (Halelu 96:1-3 ; pela no hoi ma 1 Nalii 16:23-24)

¹⁰ E mililani aku kau mau hana a pau ia oe, E hoomaikai aku kou poe haipule ia oe. ¹¹ E olelo no lakou i ka nani o kou aupuni, A e olelo no hoi i kou mana, ¹² E hoike aku i na keiki a kanaka i kana mau hana mana, A me ka nani nani o kona aupuni. ¹³ He aupuni mau loa kou aupuni, A e mau ana kou aupuni i na hanauna a pau. (Halelu 145:10-13)

Ua kākau pū kekahi po‘e kākau like ‘ole ma ke Kauoha Kahiko e pili ana i nā ‘ano o ke aupuni (eg Ezekiel 20:33; Obadia 21; Mika 4:7).

No laila, i ka wā i ho'omaka ai 'o Iesū e a'ō i ka 'euanelio o ke Aupuni o ke Akua, ua kama'āina kona po'e hālāwai i ka mana'o kumu.

4. Chroí gur thóg Dia ó mhairbh é slánófar thú creideamh amháin?

‘Oiai he nui ka po‘e e hana nei e like me ka ‘euanelio ‘o ka nūhou maika‘i wale nō e pili ana i ke kanaka o Iesū, ‘o ka mea ‘oia‘i‘o, ua a‘o nā haumāna a Iesu i ka ‘euanelio o ke Aupuni o ke Akua. ‘O ia ka ‘ōlelo a Iesu i lawe mai ai.

Na‘e tohi ‘e he ‘Aposetolo ko Paulá ‘o kau ki he Pule‘anga ‘o e ‘Otua mo Sīsū:

⁸ A komo aku la ia iloko o ka halehalawai, a olelo wiwo ole aku i na malama ekolu, e noonoo ana a e hoohuli i na mea o ke aupuni o ke Akua (Acts 19:8).

²⁵ He oiaio, ano, ua ike au ia oukou a pau, ka poe a‘u i hele aku ai e hai aku i ke aupuni o ke Akua (Acts 20:25).

²³ A i ko lakou hoakaka ana i ka la, he nui na mea i hele mai io na la ma kona wahi i hookipa ai, a hoike mai la ia lakou, a hoike mai i ke aupuni o ke Akua, e hoohuli mai ia lakou ma ke kanawai o Mose a me ka poe kaula, mai kakahiaka a ahiahi. ... ³¹ **e hai ana i ke aupuni o ke Akua, a e ao aku i na mea e pili ana i ka Haku o Iesu Kristo** me ka wiwo ole, aohe mea papa aku ia ia (Acts 28:23 , 31).

E ho‘omaopopo ‘o ke aupuni o ke Akua ‘a‘ole ia no Iesu wale nō (‘oiai ‘o ia kahi hapa nui o ia mea), e like me kā Paulo i a‘o ai no Iesu ma kahi ka‘awale mai kāna mea i a‘o ai no ke Aupuni o ke Akua.

Ua kapa ‘ia ‘o Paulo ‘o ka ‘euanelio a ke Akua, akā ‘o ia ka ‘euanelio o ke aupuni o ke Akua:

⁹ ... Ua hai aku makou ia oukou i ka euanelio a ke Akua ... (1 Tesalonika 2:9 , 12)

Ua kapa 'ia 'o Paulo 'o ka 'euanelio a Kristo (Roma 1:16). Ka "olelo maikai" a Iesu, ka olelo ana i ao mai ai.

E no'ono'o 'a'ole ia he 'euanelio e pili ana i ke kanaka o Iesu Kristo a i 'ole e pili ana i ke ola pilikino. Ua 'ōlelo 'o Paulo 'o ka 'euanelio a Kristo e pili ana i ka ho'olohe 'ana iā Iesū, i kona ho'i 'ana mai, a me ka ho'opa'i 'ana a ke Akua:

⁶ Na ke Akua e uku mai me ka popilikia i ka poe nana oukou i hoopilikia mai, ⁷A e haawi mai ia oukou i ka poe pilikia me makou, i ka wa e hoikeia mai ai ka Haku o Iesu, mai ka lani mai, me kona poe anela mana ; a i ka poe malama ole i ka euanelio a ko kakou Haku o Iesu Kristo. ⁹ E hoopaiia lakou i ka make mau loa, mai ke alo mai o ka Haku, a me ka nani o kona mana; ¹⁰ I kona hiki ana mai ia la, e hoonaniia'i oia e kona poe haipule, a e mahaloia mai hoi e ka poe a pau i manaoio, no ka mea, o ko makou hoike ana. i waena o 'oukou i mana'o'i'o 'ia (2 Tesalonika 1:6-10).

Ke hoike mai nei ke Kauoha Hou, he mea ia e loa ia kakou ke aupuni, aole ia kakou i keia manawa.

²⁸ Ke loa nei ia kakou ke aupuni hiki ole ke hoonaeueiea (Hebera 12:28).

Hiki iā mākou ke hopu a nānā i mua e lilo i 'āpana o ke Aupuni o ke Akua i kēia manawa, akā 'a'ole i komo piha.

Ua hō'oia 'o Paulo 'a'ole e komo piha kekahi i ke aupuni o ke Akua ma ke 'ano he kanaka make, e like me ka mea *ma hope* o ke alahouana:

⁵⁰ Ke olelo aku nei au i keia, e na hoahanau, aole e hiki i ka io a me ke koko ke loa ke aupuni o ke Akua; 'a'ole ho'i i ho'oili mai ka palaho i ka palaho 'ole. ⁵¹ Aia hoi, he mea pohihihi ka'u e hai aku nei ia oukou, Aole kakou a pau e hiamoe, aka, e hoololiia kakou a pau, ⁵² I ka manawa pokole, i ka lihi ana o ka maka, i ke kani ana o ka pu hope. No ka mea, e kani ka pu, a e hoalaia mai ka poe make me ka palaho ole, a e hoololiia kakou (1 Korineto 15:50-52).

¹ No ia mea, ke kauoha aku nei au ia oe imua o ke alo o ke Akua a me ka Haku o Iesu Kristo, nana e hookolokolo ka poe ola a me ka poe make i kona ikeana mai a me kona aupuni.

(2 Timoteo 4:1).

'A'ole wale 'o Paulo i a'o i kēlā, akā e hā'awi 'o Iesū i ke aupuni i ke Akua ka Makua:

²⁰ Aka, ano, ua ala mai o Kristo mai ka make mai, a ua lilo ia i hua mua no ka poe i hiamoe. ²¹ No ka mea, ma ke kanaka mai ka make, ma ke kanaka hoi i hiki mai ai ke alahouana o ka poe make. ²² No ka mea, e like me ka make ana o na mea a pau iloko o Adamu, pela no e hoolaiia'i na mea a pau iloko o Kristo. ²³ Aka, o kela mea keia mea ma kona ano iho: o Kristo ka hua mua , a mahope ka poe no Kristo i kona hiki ana mai. ²⁴ A laila hiki mai ka hopena, ke hā'awi 'o ia i ke aupuni i ke Akua ka Makua, i ka wā e ho'opau ai 'o ia i nā aupuni a pau, a me nā mana a me nā mana. ²⁵ No ka mea, he pono no ia e noho alii, a waiho iho ia i na enemi a pau malalo iho o kona mau wawae. (1 Korineto 15:20-25).

Na'e toe ako'i foki 'e Paula 'e 'ikai ke ma'u 'a e Pule'anga 'o e 'Otuá 'a e kakai ta'engatá (fakataha mo e pule'angá).

⁹ Aole anei oukou i ike, aole e loa ke aupuni o ke Akua i ka poe hewa? Mai hoopunipuni. 'A'ole ka po'e moe kolohe, 'a'ole ka po'e ho'omana ki'i, 'a'ole ka po'e moe kolohe, 'a'ole ho'i ka po'e homosekopa, 'a'ole ho'i ka po'e sodomi, ¹⁰ 'a'ole ka po'e 'aihue, 'a'ole ka po'e puni waiwai, 'a'ole ka po'e 'ona, 'a'ole ka po'e 'ino, 'a'ole ka po'e 'aihue e loa'a iā lākou ke aupuni o ke Akua (1 Korineto 6:9-10).

¹⁹ Ua akaka na hana o ke kino, oia ka moe kolohe, ka moe kolohe, ka haumia, ka moe kolohe, ²⁰ ka hoomanakii, ka hoomanamana, ka inaina, ka paio, ka lili, ka huhu, ka manao manao ino, ka kue, ka manao ku e, ²¹ ka lili, ka pepehi kanaka, ka ona. lealea, a me na mea like; 'O ka'u e ha'i aku nei iā 'oe ma mua, e like me ka'u i 'ōlelo aku ai iā 'oe i ka wā ma mua, 'o ka po'e e hana ana i kēia mau mea, 'a'ole lākou e loa'a ke aupuni o ke Akua (Galatia 5:19-21).

⁵ No ka mea, ua 'ike 'oukou i kēia , 'a'ole loa'a ka ho'oilina i loko o ke aupuni o Kristo a me ke Akua ka mea moe kolohe, ka mea haumia, a me ka puniwaiwai, ka mea ho'omana ki'i.

He mau kūlana ko ke Akua a koi aku i ka mihi i ka hewa i hiki ai ke komo i kona aupuni. Ua a'o mai ka 'Aposetolo Paulo 'a'ole e a'o kekahi po'e 'o ka 'euanelio a Iesu ka pane, akā 'o kekahi:

³ No oukou ke aloha a me ka malu mai ke Akua ka Makua, a me ko kakou Haku o Iesu Kristo, ⁴ Ka mea i haawi ia ia iho no ko kakou hewa, i hoopakele mai oia ia kakou mai keia au ino aku, e like me ka ghráigh o ko kakou Akua, ka Makua, ⁵ nona ka hoonaniia. mau loa aku. Amene. ⁶ Ke kahaha nei au i ko oukou huli koke ana mai ka mea i hea mai ia oukou ma ka lokomaikai o Kristo, i ka euanelio okoa, ⁷ Aole ia e okoa; aka, ke hoohihia nei kekahi poe ia oukou, me ka ghráigh e hookahuli i ka euanelio a Kristo. ⁸ Ina paha o makou, a he

anela paha mai ka lani mai, e hai aku ia oukou i ka euanelio okoa ka makou i hai aku ai ia oukou, e poino ia. ⁹ E like me kā mākou i ‘ōlelo ai ma mua, ke ‘ōlelo hou aku nei au, inā e ha'i aku kekahi iā ‘oukou i ka ‘euanelio ‘ē a'e i ka mea i loa'a iā ‘oukou, e hō'ino 'ia 'o ia. (Galatia 1:3-9)

³ Aka, ke makau nei au, e like me ka nahesa i hoopunipuni aku ai ia Eva i kona maalea, pela hoi e lilo ai ko oukou naau i ka hewa mai ka manao pono ia Kristo. ⁴ No ka mea, ina e hai aku ka mea e hele mai ana ia Iesu i ka mea a makou i hai ole aku ai, a ina paha e loa ia oukou ka uhane okoa i loa ole ia oukou, a i ka euanelio okoa i loa ole ia oukou, ua pono no ia oukou ke hoomanawanui. (2 Korineto 11:3-4)

He aha ka "ē a'e" a me ka "'oko'a," wahahe'e maoli, euanelio?

He mau 'āpana like 'ole ka 'euanelio wahahe'e.

Ma ke'ano laulā, 'o ka 'euanelio wahahe'e ka mana'o'i'o 'a'ole pono 'oe e ho'olohe i ke Akua a ho'oikaika maoli e ola pono i kona 'ao'ao me ka 'ōlelo 'ana ua 'ike 'oe i ke Akua (cf. Matthew 7:21-23). 'O ka mana'o pono'i.

Ua ho'opunipuni ka nahesa iā Eva e hā'ule no ka 'euanelio wahahe'e kokoke i 6000 mau makahiki i hala aku nei (Genesis 3) - a ua mana'o nā kānaka ua 'oi aku ko lākou 'ike ma mua o ke Akua a pono lākou e ho'oholo i ka maika'i a me ka hewa no lākou iho. 'Ae, ma hope o ka hiki 'ana mai o Iesū, ua ho'opili pinepine 'ia kona inoa i nā 'euanelio wahahe'e like 'ole - a ke ho'omau nei kēia a e ho'omau 'ia i ka manawa o ka Antikristo hope loa.

I kēia manawa i ka manawa o ka 'Aposetolo Paulo, 'o ka 'euanelio wahahe'e he Gnostic / Mystic hui 'ana o ka 'oia'i'o a me ka hewa. Mana'o maoli ka po'e Gnostics 'o ka 'ike kūikawā ka mea e pono ai

e loa'a ka 'ike 'uhane, me ke ola. Ua mana'o ka po'e Gnostics 'a'ole he hopena ko'iko'i ka mea a ke kino i hana ai a ua kū'ē lākou i ka ho'olohe 'ana i ke Akua ma nā mea e like me ka Sābati lā 'ehiku. Ko e taha 'o e taki loi peheé ko Simon Magus, 'a ia na'e fakatokanga 'e he 'Aposetolo ko Pita (Ngāue 8:18–21).

Akā 'a'ole ma'alahi

Hō'ike ke Kauoha Hou ua a'o 'o Pilipo i ke Aupuni o ke Akua:

⁵ A iho aku la o Pilipo i ke kulanakauhale o Samaria, a hai aku la ia Kristo ia lakou. ... ¹² Na'a nau tui 'a Filipe 'i he'ene malanga 'a e ngaahi me'a 'o kau ki he pule'anga 'o e 'Otuá ... (Ngāue 8: 5,12).

Aka, ua ao mai o Iesu, Paulo, a me na haumana, aole maalahi ke komo i ke aupuni o ke Akua.

²⁴ A ike mai la o Iesu, ua kaumaha loa ia, i mai la ia, Nani ka pilikia o ke komo ana o ka poe waiwai iloko o ke aupuni o ke Akua! ²⁵ No ka mea, e hiki i ke kamelo ke komo ma ka puka o ke kukele mamua o ke komo ana o ke kanaka waiwai iloko o ke aupuni o ke Akua.

²⁶ A 'ōlelo a'ela ka po'e i lohe, 'O wai lā ka mea e ola?

²⁷ I mai la ia, O na mea hiki ole i kanaka, e hiki no ia i ke Akua. (Luka 18:24-27)

²² "He mea pono ia kakou ke komo iloko o ke aupuni o ke Akua ma na pilikia he nui " (Acts 14:22).

³ E na hoahanau, he pono no makou e hoomaikai mau aku i ke Akua no oukou

no ka mea, ua mahuahua loa ko oukou manaio, a ua mahuahua ke aloha o oukou a pau i kekahi i ^{kekahi}; ⁵ ^o ia ka mea e hō'ike pono ai i ka ho'opa'i pololei 'ana o ke Akua, i mana'o 'ia he pono no ke aupuni o ke Akua, kahi a 'oukou i 'eha ai; ⁶ No ka mea, he mea pono i ke Akua ke uku aku me ka popilikia i ka poe nana oukou i hoopilikia mai, ⁷ A e haawi aku ia oukou i ka poe pilikia me makou i ka wa e hoikeia mai ai ka Haku o Iesu mai ka lani mai me kona poe anela mana, (2 Tesalonike 1:3-7).).

Ma muli o nā pilikia, 'o kekahi wale nō ke kāhea 'ia a koho 'ia i kēia makahiki e lilo i 'āpana o ia (Mataio 22:1-14; Ioane 6:44; Hebera 6:4-6). Na'e ui 'e he ni'ihi kehé ki mui, 'o hangē ko ia 'oku fakahaa'i 'e he Tohi Tapú ko e "'a ia 'oku hala 'i he laumālié 'e ma'u 'a e 'ilo'i, pea 'akinautolu 'a ia 'oku nau muimui 'e ako 'a e tokāteline" (I'isaia 29:24).

Na'e ako'i 'e he 'Aposetolo ko Pita 'oku ta'engata 'a e pule'angá, pea 'oku totonu ke talangofua 'a e ongoongolelei 'o e 'Otuá pe 'e hoko 'a e fakamaau:

¹⁰ No ia mea, e na hoahanau, e hooikaika nui oukou i ka hooiaio ana i ko oukou heaia a me ko oukou koho ana, no ka mea, ina e hana oukou i keia mau mea, aole loa oukou e hina; ¹¹ No ka mea, pela e hoolako nui ia aku ai ia oukou i ke aupuni mau loa o ko kakou Haku a me ka Hoola o Iesu Kristo (2 Peter 1:10-11).

¹⁷ No ka mea, ua hiki mai ka manawa e hoomaka ai ka hookolokolo ma ka hale o ke Akua; a ina ia kakou ka hoomaka ana, heaha la ka hope o ka poe malama ole i ka euanelio a ke Akua? (1 Petero 4:17).

Na Buke hope o ka Baibala a me ke Aupuni

‘Oku ako’i ‘e he Tohi Tapú “ko e ‘Otua ko e ‘ofa” (1 Sione 4:8,16) pea ko e ‘Otua ‘a Sīsuú (Sione 1:1,14)—‘e ‘i ai ‘a e Pule‘anga ‘o e ‘Otuá ha Tu’i ‘a ia ‘oku ‘ofa mo hono ngaahi fono ‘oku pou pou’i ‘a e ‘ofa, ka ‘ikai ‘i he‘ene fehi‘a. (cf. Hoikeana 22:14-15).

Hō‘ike pū ka Baibala e ho‘ouna ke Akua i kahi ‘ānela nāna e ha’i i ka ‘euanelio mau loa o ke aupuni o ke Akua (Hō‘ike 14: 6-7) a laila kekahi ‘ānela ‘ē a’e e kuhikuhi i ka ‘ike ‘ana i ka nui, hā‘ule ‘o Babulona (Revelation 14: 8-9). ‘O kēia mau ‘ōlelo he mau hō‘oia mana‘o o ka ‘euanelio a ke ao nei i loa‘a mua ma ke ‘ano he mea hō‘ike a nānā i nā kumu no ka "hui nui" e hele mai i ke Akua i ka hopena (Revelation 7: 9-14). ‘A‘ole e like me ka mana hope o Babulona e ala a hā‘ule (cf. Hō‘ike 18: 1-18), ‘o ka pae hope o ke aupuni o ke Akua mau loa.

¹⁵ A puhi ae la ka anela hiku, a nui loa iho la na leo ma ka lani, i mai la, Ua lilo na aupuni o keia ao i aupuni no ko kakou Haku a no kana Kristo, a e mau loa aku no ia i alii. (Hoikeana 11:15).

E noho ali‘i ‘o lesū ma ke aupuni! A ua hoike mai ka Baibala i elua o kona mau inoa:

¹⁶ A ua kakauia kona inoa ma kona aahu a ma kona uha, KE ALII O NA ALII A ME KA HAKU O NA HAKU (Revelation 19:16).

Akā, ‘o lesū wale nō ka mea e noho ali‘i? E nānā i kēia paukū:

⁴ A ike aku la au i na nohoalii, a noho lakou maluna iho, a ua haawiia ia lakou ka hooponopono. A laila ‘ike akula au i nā ‘uhane o ka po‘e i ‘oki ‘ia i ke po‘o no ko lākou hō‘ike ‘ana iā lesū, a no ka ‘ōlelo a ke Akua, ka po‘e i ho‘omana ‘ole i ka holoholona a me kona ki‘i, ‘a‘ole ho‘i i loa‘a kāna hō‘ailona

ma ko lākou lae, a me ko lākou lima. A noho lakou a noho alii pu me Kristo i hookahi tausani makahiki. . . ⁶ Pomaikai a hemolele ka mea i loa ia ia ke ala mua. 'A'ōhe mana o ka lua o ka make ma luna o lākou, akā, e lilo lākou i kāhuna no ke Akua a no Kristo, a e noho ali'i pū lākou me ia i ho'okahi tausani makahiki (Revelation 20: 4 , 6).

E hoala hou 'ia nā Karistiano 'oia'io e noho ali'i me Kristo no ho'okahi tausani makahiki! No ka mea, e mau loa ana ke aupuni (Revelation 11:15), akā, ho'okahi tausani makahiki wale nō kēlā aupuni i 'ōlelo 'ia. 'O ia ke kumu a'u i 'ōlelo ai i kēia ma mua 'o ka pae mua o ke aupuni-'o ke kino, ka mileniuma, ka pae e kū'ē i ka pae hope, 'oi aku ka 'uhane.

Ua helu 'ia kekahi mau hanana i loko o ka Buke o ka Hō'ike'ike e like me ka mea i hana 'ia ma waena o ka mileniuma a me nā pae hope o ke Aupuni o ke Akua:

7 A i ka pau ana o na makahiki hookahi tausani, e hookuuia o Satana, mai kona halepaahao mai ; ke one o ke kai. ... ¹¹ A ike aku la au i ka nohoalii keokeo nui, a me ka mea e noho ana maluna iho, holo aku la ka honua a me ka lani mai kona alo aku. Aole i loa kahi no lakou. ¹² A ike aku la au i ka poe make, ka poe liilii, a me ka poe nui, e ku ana imua o ke Akua, a weheia iho la na buke. A weheia iho la kekahi buke, oia ka Buke o ke ola. A ua hookolokoloia ka poe make e like me ka lakou hana ana, ma na mea i kakauia maloko o na buke. ¹³ Haawi mai la ke kai i ka poe make iloko ona, a haawi ka make a me ka Hades i ka poe make iloko o lakou. A ua hookolokoloia kela mea keia mea e like me kana hana ana. ¹⁴ Alaila, kiolaia'ku la ka make a me ka po iloko o ka loko ahi. 'O ka lua kēia o ka make. ¹⁵ A 'o ka mea i 'ike 'ole 'ia i kākau 'ia ma ka Buke o ke ola, ua kiola 'ia 'o ia i loko o ka loko ahi (Revelation 20: 7-8, 11-15).

Hō'ike ka Buke o ka Hō'ike e hiki mai ana kahi pae hope e hiki mai ana ma hope o ka makahiki ho'okahi tausani a ma hope o ka make 'elua:

¹ ¶ Ike aku la au i ka lani hou a me ka honua hou; no ka mea, ua lilo ka lani mua a me ka honua mua. 'A'ohē kai hou aku. ² Alaila, ike aku la au, o loane, i ka iho ana mai o ke kulanakauhale hoano, o Ierusalemā hou, mai ka lani mai, mai ke Akua mai, ua hoomakaukauia e like me ka wahine mare i kahikoia no kana kane. ³ A lohe aku la au i ka leo nui, mai ka lani mai, i ka i ana, Aia hoi, aia no ka halelewa o ke Akua me kanaka, a e noho pu oia me lakou, a e lilo lakou i poe kanaka nona. 'O ke Akua pū kekahi me lākou a 'o ia ke Akua no lākou. ⁴ A na ke Akua no e holo i na waimaka a pau mai ko lakou mau maka aku; aole make hou, aole kaumaha, aole uwe. 'A'ole e 'eha hou, no ka mea, ua hala nā mea kahiko. (Hoikeana 21:1-4)

¹ A hoike mai la ia ia'u i ka muliwai o ka wai ola, akaka e like me ke aniani, puka mai la ia mai ka nohoalii mai o ke Akua a o ke Keikihipa. ² Aia ma waenakonu o kona alanui, a ma kēlā 'ao'ao kēia 'ao'ao o ka muliwai, ka lā'au o ke ola, e ho'ohua ana i nā hua he 'umikumamālua, 'o kēlā me kēia lā'au e hua ana i kona hua i kēlā me kēia mahina. 'O ka lau o ka lā'au i mea e ola ai nā lāhui kanaka. ³ 'A'ole loa he pō'ino hou, aia ma laila ka noho ali'i o ke Akua a me ke Keikihipa, a e mālama kāna po'e kauwā iā ia. ⁴ E ike auanei lakou i kona maka, A aia kona inoa ma ko lakou lae. ⁵ 'A'ole po i laila: 'A'ole pono iā lākou ke kukui, 'a'ole ho'i ka mālamalama o ka lā, no ka mea, na lēhova ke Akua e mālamalama. A e noho alii lakou ia ao aku ia ao aku. (Hoikeana 22:1-5)

E ho'omana'o, 'o kēia aupuni, 'o ia ka mea *ma hope* o nā makahiki he tausani, e komo pū ana nā kauwā a ke Akua a mau loa. 'O ke

kūlanakauhale ho‘āno i ho‘omākaukau ‘ia ma ka lani, e ha‘alele ia i ka lani a e iho mai i lalo i ka honua. ‘O kēia ka ho‘omaka o ka pae hope o ke Aupuni o ke Akua. He wā ‘A‘ohe ‘Eha A ‘Eha!

E noho ka poe akahai i ka honua (Mataio 5:5) a me na mea a pau (Hoikeana 21:7). E ‘oi aku ka maika‘i o ka honua, me ke kūlanakauhale hemolele e kau ana ma luna ona, no ka mea, e ho‘okō ‘ia nā ‘ao‘ao o ke Akua. E ho‘omaopopo i kēlā:

⁷ ‘O ka mahuahua o kona aupuni a me ka maluhia ‘a‘ole e pau (Isaia 9: 7).

Akaka e ulu ana ma hope o ka ho‘omaka ‘ana o ka pae hope o ke Aupuni o ke Akua no ka mea e ho‘olohe nā mea a pau i ke aupuni o ke Akua.

He manawa hanohano loa keia:

⁹ Aka, e like me ka mea i palapalaia, Aole i ike ka maka, aole i lohe ka pepeiao, aole hoi i komo iloko o ka naau o kanaka, na mea a ke Akua i hoomakaukau ai no ka poe i aloha aku ia ia. ¹⁰ Aka, ua hoike mai ke Akua ia mau mea ia kakou ma o kona Uhane (1 Korineto 2:9-10) He manawa ia o ke aloha, ka olioli, a me ka oluolu mau loa. He manawa maika‘i loa ia! Na ke aupuni o ke Akua e hana i kahi mau loa maika‘i loa. ‘A‘ole ‘oe ghráigh e komo i kāu ‘āpana?

5. Gcrios an t-aon fíor chosán do bheatha síoraí aris le grásta a slánaíodh

Ua mana'ó anei nā kumu mua o Kristo e ha'i aku i ka 'euanelio o ke aupuni maoli o ke Akua?

'Ae.

I nā makahiki i hala aku nei, ma kahi ha'i'ōlelo i hā'awi 'ia e Professor Bart Ehrman o ke Kulanui o North Carolina, ua ho'oikaika pinepine 'o ia, a me ka pololei, 'a'ole like me ka hapa nui o ka po'e Kristiano i kēia lā, ua ha'i 'o lesū a me kāna mau haumāna mua i ke Aupuni o ke Akua. 'Oiai 'oko'a loa ka 'ike holo'oko'a o Kauka Ehrman i ka ho'omana Kalikiano me ka *Continuing Church of God*, e 'ae mākou 'o ka 'euanelio o ke aupuni ka mea a lesu i ha'i ai a me kāna po'e i mana'o'i'o ai. ho'omaopopo i kēlā.

Ka Kahiko loa i malamaia ma hope o ke Kauoha Hou a me ka haiolelo

He 'āpana ko'iko'i ke Aupuni o ke Akua o ka mea i 'ōlelo 'ia 'o ia "ka ha'i 'ōlelo Kalikiano piha kahiko loa i ola" (Holmes MW Ancient Christian Sermon. *The Apostolic Fathers: Greek Texts and English Translations*, 2nd ed. Baker Books, Grand Rapids, 2004, p. 102). Aia i loko o kēia ha'i'ōlelo *Kalikiano kahiko* kēia mau 'ōlelo e pili ana iā ia:

^{5: 5.} Ua ike no hoi oukou, e na hoahanau, o ko kakou noho ana ma ke ao nei, he mea uuku, a he mea ku ole, aka, he mea nui a kupanaha ka olelo hoopomaikai a Kristo: e maha i ke aupuni e hiki mai ana, a me ke ola mau loa.

Ua hoike mai keia olelo maluna, aole i keia wa ke aupuni, aka, e hiki mai ana no a mau loa. Eia kekahi, ua 'ōlelo kēia ha'i'ōlelo kahiko:

^{6:9} Ano , ina aole e hiki i na kanaka pono e like me keia, ke hoola i ka lakou mau keiki ma ka lakou mau hana pono, heaha ka mea e maopopo ai ia kakou ke komo iloko o ke aupuni o ke Akua ke malama ole kakou i ko kakou bapetizo ana me ka maemae a me ka haumia ole? A 'o wai lā ka mea e 'ōlelo ai no mākou , inā 'a'ole i loa'a iā mākou nā hana hemolele a me ka pono? ^{9:6} No ia mea, e aloha kakou i kekahi i kekahi, i komo kakou a pau iloko o ke aupuni o ke Akua. ^{11: 7} No laila, inā 'ike mākou i ka mea pono i mua o ke Akua, e komo mākou i kona aupuni a loa'a iā mākou nā 'ōlelo ho'ohiki 'a'ole i lohe 'ia e ka pepeiao, 'a'ole i 'ike 'ia e ka maka, 'a'ole ho'i i mana'o 'ia e ka na'au o ke kanaka.

^{12:1} No ia mea, e kali kakou i kela hora i keia hora i ke aupuni o ke Akua me ke aloha a me ka pono, no ka mea, aole kakou i ike i ka la o ka ike ana mai o ke Akua. ^{12:6} olelo mai la ia, e hiki mai ke aupuni o ko'u Makua.

'O nā 'ōlelo ma luna a'e e hō'ike ana he pono ke aloha ma o ka noho pono 'ana, 'a'ole mākou i komo i ke aupuni o ke Akua, a hiki mai ia ma hope o ka lā o ka 'ike 'ana mai o ke Akua - 'o ia ma hope o ka ho'i hou 'ana mai o Iesū. 'O ke aupuni ia o ka Makua a 'a'ole 'o Iesu wale nō ke aupuni.

He mea hoihoi loa ka ha'i 'ōlelo Kalikiano kahiko loa a ke Akua i 'ae ai e ola e a'o i ke Aupuni o ke Akua a ke Kauoha Hou e a'o ai a me ka *Ho'omau 'ana o ka* Ekalesia a ke Akua e a'o nei (hiki paha ia mai kahi Ekalesia maoli o ke Akua, akā. 'O ko'u 'ike li'ilii' o ka Helene ka palena o ko'u hiki ke hana i kahi 'ōlelo pa'a).

Nā alaka'i o ka 'Ekalesia Keneturi 'Elua a me ka 'euanelio o ke Aupuni

Pono e ho'omaopopo 'ia i ka ho'omaka 'ana o ke kenekulia 2 'o Papias
, he mea lohe iā loane a he hoaloha o Polycarp a i mana'o 'ia he haipule
e nā Katolika Roma, i a'o i ke aupuni mileniuma. Ua kākau 'o
Eusebius ua a'o 'o Papias :

... aia kekahi mileniuma ma hope o ke alahouana mai ka
make mai, i ka manawa e ho'okumu 'ia ai ke aupuni pilikino
o Kristo ma kēia honua. (Fragments of Papias , VI. E nana hoi
ia Eusebius, Church History, Buke 3, XXXIX, 12)

Papias he manawa nui kēia:

Pela no, [I mai la ia] he umi ka hua palaoa

tausani opuu, a he umi tausani hua o kela a me keia pea, a o
kela hua keia hua e hua mai he umi paona o ka palaoa
maemae, maemae, maikai; a e hoohua mai na opala, a me na
anoano, a me ka mauu i ka like like; a o na holoholona a
pau, e hanai ana i na mea i hanaia o ka honua, e lilo lakou i
mea kuikahi a me ka lokahi, a e noho pono i ke kanaka. " [Ua
hoikeia mai keia mau mea ma ke kakau ana e Papias , he
kanaka kahiko, he mea lohe ia loane a he hoaloha o
Polycarp, ma ka ha o kana mau buke; no ka mea, he elima
mau buke nana i haku...] (Fragments of Papias , IV)

'O ka palapala ma hope o ke Kauoha Hou i ko Korineto penei:

42:1-3 Ua loa i ka poe lunaolelo ka Euanelio no kakou mai ka
Haku mai o Iesu Kristo; Ua hoounaia mai o Iesu Kristo mai ke
Akua mai. No laila, na ke Akua mai 'o Kristo, a na Kristo mai
ka po'e luna'olelo. No laila, ua hele mai lāua ma ka ghráigh o
ke Akua ma ke 'ano i koho 'ia. No ia mea, ua loa'a iā lākou
ke kauoha, a ua hō'oiā'i'o 'ia ma ke ala hou 'ana o ko kākou
Haku 'o Iesū Kristo, a ua ho'okūpa'a 'ia ma ka 'olelo a ke

Akua me ka 'oia'i'o loa o ka 'Uthane Hemolele, hele akula lākou me ka 'euanelio, e hiki mai ana ke aupuni o ke Akua.

'O Polycarp o Semurana he alaka'i Karistiano mua, he haumāna ia na loane, ka hope o nā luna'ōlelo mua i make. Polycarp c. Ua a'o 'ia 'o 120-135 AD :

Pomaikai ka poe ilihune, a me ka poe i hoomaauia no ka pono, no ka mea, no lakou ke aupuni o ke Akua. (Polycarp. Letter to the Philippians, Mokuna II. Mai *Ante-Nicene Fathers, Volume 1* i ho'oponopono 'ia e Alexander Roberts & James Donaldson. Puka 'Amelika, 1885)

No laila, i ka 'ike 'ana, "'a'ole e ho'omā'ewa'ewa 'ia ke Akua," pono mākou e hele pono i kāna kauoha a me kāna nani ... ka 'uhane; " Aole ka poe moe kolohe, aole hoi ka poe hoowahawaha, aole hoi ka poe hana ino ia lakou iho me ke kanaka, aole e loa ia lakou ke aupuni o ke Akua, " aole hoi ka poe e hana ana i na mea ku ole a me ka pono ole. (ibid, Mokuna V)

E malama kakou ia ia me ka makau, a me ka makau nui, e like me kana i kauoha mai ai ia kakou, a me na lunaolelo nana i hai mai i ka euanelio ia kakou, a me na kaula i hai mua mai i ka hiki ana mai o ka Haku. (ibid, Mokuna VI)

E like me nā mea 'ē a'e ma ke Kauoha Hou, ua a'o 'o Polycarp e loa'a i ka po'e pono, 'a'ole ka po'e ha'iha'i kauoha, ke aupuni o ke Akua.

Ua 'ōlelo 'ia kēia mau mea i a'o 'ia e Polycarp:

A i ka la Sabati iho, i mai la ia; E hoolohe mai oukou i ka'u olelo paipai, e na keiki aloha a ke Akua. Ua hoohiki aku au ia

oukou i ka wa e noho ai na *Bihopa* , a ke paipai hou aku nei au ia oukou a pau e hele me ka nani a me ka pono ma ka aoao o ka Haku. e pili ana i ke aloha i kekahi i kekahi, ua hoike koke mai kona hiki ana mai me he uwila hikiwawe la, ka hookolokolo nui ma ke ahi, ke ola mau loa, kona aupuni make ole. A o na mea a pau i aoia mai e ke Akua a oukou i ike ai, i ko oukou imi ana i ka Palapala Hemolele, e kahakaha me ka peni a ka Uhane Hemolele ma ko oukou mau naau, i mau ai na kauoha iloko o oukou me ka pau ole.' (Life of Polycarp, Mokuna 24. JB Lightfoot, The Apostolic Fathers, vol. 3.2, 1889, pp. 488-506)

‘O Melito no Saredeisa, he alaka‘i o ka ‘Ekalesia o ke Akua, c. 170 AD, a‘o ‘ia:

No ka mea, ua puka pu mai ke kanawai ma ka euanelio—ka mea kahiko ma ka mea hou, mai Ziona mai a me Ierusalem; a ‘o ke kauoha i hā‘awi ‘ia ma ka lokomaika‘i, a me ke ‘ano o ka hua i ho‘opau ‘ia, a me ke keiki hipa i loko o ke Keiki, a me ka hipa i loko o ke kanaka, a me ke kanaka i loko o ke Akua.

Aka, ua lilo ka euanelio i wehewehe no ke kanawai a me kona

ho‘okō ‘ana , ‘oiai ua lilo ka hale pule i hale waihona o ka ‘oia‘i‘o...

‘O ia ka mea nāna i ho‘opakele iā kākou mai ka ho‘oluhi ‘ana i ke kū‘oko‘a, mai ka pouli i ka mālamalama, mai ka make a i ke ola, mai ka ho‘omāinoino a i ke aupuni mau loa. (Melito . Homily on the Passover. Paukū 7,40 , 68. Unuhi mai Kerux : The Journal of Online Theology. <http://www.kerux.com/documents/KeruxV4N1A1.asp>)

No laila, ua 'ike 'ia ke aupuni o ke Akua he mea mau loa ia, 'a'ole wale ka 'ekalesia Kalikiano a i 'ole ka Ekalesia Katolika i kēia manawa a ua komo pū ke kāmāwai o ke Akua.

'O kekahi palapala 'ē a'e ma waena o ka hopena o ke kenekulia 'elua e paipai i ka po'e e nānā i ke aupuni:

ho'opunipuni kekahi o 'oukou, 'a'ole ho'i e nānā i hope, akā, e ho'okokoke aku i ka 'euanelio o ke aupuni o ke Akua. (Roman Clement. Recognitions, Buke X, Mokuna XLV. Weheia mai Ante-Nicene Fathers, Volume 8. Ho'oponopono 'ia e Alexander Roberts & James Donaldson. Puka 'Amelika, 1886)

Eia kekahi, 'oiai 'a'ole i kākau 'ia e kekahi i loko o ka hale pule 'oia'i'o, 'o ke kākau 'ana i waena o ke kenekulia 'elua i kapa 'ia 'o *The Shepherd of Hermas* ma ka unuhi 'ana e Roberts & Donaldson e ho'ohana ana i ka hua'ōlelo "aupuni o ke Akua" he 'umikumamāhā mau manawa.

po'e Kristiano 'oia'i'o , a 'o ka po'e he nui wale i ha'i iā Kristo, ua 'ike i kekahi mea e pili ana i ke aupuni o ke Akua i ke kenekulia 'elua.

'O ka haipule Katolika a me ka Hikina Orthodox 'o Irenaeus i ho'omaopopo ma hope o ke alahouana, e komo nā Karistiano i ke aupuni o ke Akua. E nānā i kāna mea i kākau ai, c. 180 AD:

No ka mea, pela ke ano o ka poe i manaio, no ka mea, e noho mau ana ka Uhane Hemolele iloko o lakou, ka mea i haawiia mai e ia i ka bapetizo ana, a i malamaia e ka mea nana i hookipa, ke hele oia ma ka oiaio a me ka hemolele a me ka pono a me ke ahonui. No ka mea , he alahouana ko keia uhane iloko o ka poe manaio, e loa hou ana i ke kino ka uhane, a me ia pu, ma ka mana o ka Uhane Hemolele, i

hoalaia mai a komo i ke aupuni o ke Akua . (Irenaeus, St., Bishop of Lyon. Unuhi 'ia mai ka 'Amenia e Armitage Robinson. 'O ka hō'ike 'ana i ka ha'i 'ōlelo a ka lunaolelo, Mokuna 42. Wells, Somerset, Oct. 1879. E like me ka mea i pa'i 'ia ma ka SOCIETY FOR PROMOTING KNOWLEDGE CHRISTIAN. NEW YORK: KA MACMILLAN CO, 1920).

Teophilus o Anetioka:

Ke hai aku nei au i kona maikai; ina au e kapa aku ia ia he aupuni, ke hai aku nei au i kona nani ... No ka mea, ina ua hana oia ia ia i ka make ole mai kinohi mai, ina ua hoolilo oia ia ia i Akua. ... 'A'ole 'o ia i make, 'a'ole ho'i i make iā ia, akā, e like me kā mākou i 'ōlelo ai ma luna, hiki i nā mea 'elua; ina e huli oia i na mea o ka make ole, me ka malama ana i ke kauoha a ke Akua, e loa ia ia ka uku no ka make ole, a lilo i Akua. (Theophilus , To Autolytus , 1:3, 2:27)

Ua kākau ka haipule Katolika, 'o Hippolytus, i ke kenekulia mua 'ekolu:

A e loa'a iā 'oe ke aupuni o ka lani, 'o 'oe ka mea i 'ike i ke Ali'i Lani i kou noho 'ana ma kēia ola. A e lilo 'oe i hoa no ke Akua, a i ho'oilina pū me Kristo, 'a'ole ho'oluhi hou 'ia e nā kuko a me nā kuko, 'a'ole ho'i e 'eha hou 'ia e ka ma'i. No ka mea, ua lilo 'oe i Akua: no ka mea, 'o nā 'eha a pau āu i loa'a ai i ke kanaka, 'o ia kāna i hā'awi mai ai iā 'oe, no ka mea, no ke kino make 'oe; ua hoomanaia, a ua hoohanauia i ka make ole. (Hippolytus. Refutation of All Heresies, Buke X, Mokuna 30)

'O ka pahuhopu no nā kānaka, 'o ia ke akua i ke aupuni o ke Akua e hiki mai ana.

Nā pilikia ma nā Keneturi 'Elua a 'Ekolu

'Oiai ka 'ae 'ia 'ana, i ka lua o ke kenekulia, ua kū a'e kahi alaka'i kū'ē i ke kāmāwai i kapa 'ia 'o Marcion . Ua a'o 'o Marcion kū'ē i ke kāmāwai o ke Akua, ka Sābati, a me ke Aupuni maoli o ke Akua. 'Oiai ua ho'ohewa 'ia 'o ia e Polycarp a me nā mea 'ē a'e, ua launa pū 'o ia me ka Ekalesia o Roma no kekahi manawa a me he mea lā ua loa'a iā ia ka mana ma laila.

I ke kenekulia 'elua a me ke kolu, ua ho'okumu 'ia nā allegorists ma Alexandria ('Aigupita). He nui ka po'e ho'ohālike i kū'ē i ke a'o 'ana o ke aupuni e hiki mai ana. E nānā i ka hō'ike e pili ana i kekahi o ia mau mea ho'ohālike:

Ua hānau 'ia 'o Dionysius mai kahi 'ohana pegana hanohano a waiwai ho'i ma Alekanederia, a ua a'o 'ia 'o ia i kā lākou 'atikala. Ua ha'alele 'o ia i nā kula pagan e lilo i haumāna no Origen, a ua lanakila 'o ia ma ka mālama 'ana i ke kula catechetical o Alexandria...

Ua ho'ohaumia 'o Clement, Origen, a me ke kula Gnostic i nā 'ōlelo a'oa'o o ka 'ōlelo hemolele ma o kā lākou wehewehe 'ana a me ka ho'ohālikelike 'ana... ua loa'a iā lākou ka inoa o "Allegorists." Ua hakakā 'o Nepos i ka po'e Allegorists, a ua 'ōlelo 'o ia e noho ali'i 'o Kristo ma ka honua...

Ua ho'opa'apa'a 'o Dionysius me ka po'e hahai iā Nepos, a ma kāna mo'olelo... " 'o ke 'ano o nā mea i kēia manawa i ke aupuni o ke Akua." 'O kēia ka 'ōlelo mua 'ana o ke aupuni o ke Akua e kū nei i kēia kūlana o nā 'ekalesia...

Ua pāpā 'o Nepos i ko lākou hewa, e hō'ike ana i ke aupuni o ka lani 'a'ole ia he mea ho'ohālikelike, akā 'o ke aupuni

maoli e hiki mai ana o ko kākou Haku i ke alahouana i ke ola mau loa.

No laila, ua hāpai ‘ia ka mana’o o ke aupuni ma ke ‘ano o nā mea i kēia manawa i ke kula Gnostic o Allegorists ma ‘Aigupita, AD 200 a 250, he kenekulia piha ma mua o ka mana’o ‘ia ‘ana o nā pīhopa o ke aupuni e noho ana ma ka noho ali’i. ...

Ua no‘ono‘o ‘o Clement i ka mana’o o ke aupuni o ke Akua ma ke ‘ano he ‘ike no‘ono‘o maoli o ke Akua. Ua hō‘ike ‘o Origen iā ia ma ke ‘ano he mana’o ‘uhane i hūnā ‘ia ma ka leka ma‘alahi o ka Palapala Hemolele . (Ward, Henry Dana. The Gospel of the Kingdom: A Kingdom Not of this World; Not in this World; But to Come in the Heavenly Country, of the Resurrection from the Dead and of the Restitution of All Things. Published by Claxton, Remsen & Haffelfinger , 1870, pp. 124-125)

No laila, ‘oia i ‘o Bishop Nepos i a’o aku ai i ka ‘euanelio o ke Aupuni o ke Akua, ua ho‘ā‘o ka po‘e allegorists e hō‘ike mai i kahi ho‘omaopopo wahahe‘e, ‘a‘ole maoli maoli. Ua ho‘ā‘o pū ‘o Bishop Apollinaris o Hierapolis e hakakā i nā hewa o ka po‘e allegorists e pili ana i ka manawa like. Ua kū maoli ka po‘e i loko o ka Ekalesia o ke Akua no ka ‘oia’i’o o ke Aupuni maoli o ke Akua ma ka mō‘aukala.

Ua a’o ‘o Herbert W. Armstrong i ka ‘Euanelio o ke Aupuni, Plus

I ke ^{kenekulia} 20, ua kākau ‘o Herbert W. Armstrong i hala:

No ka mea, ua *hoole lakou i* ka euanelio a Kristo. . . , pono ke ao nei e pani i kekahi mea e ae ma kona wahi. Pono lākou e hana i kahi mea *ho‘opunipuni!* No laila, ua lohe mākou i ke

aupuni o ke Akua i 'ōlelo 'ia ma ke 'ano he palaka nani wale nō - he mana'o maika'i i loko o nā na'au o ke kanaka - e ho'emi ana i ke aupuni o ke Akua, 'a'ohē mea maoli! Ua kahi hewa kekahi po'e 'o ka "EKALEZIA" ke aupuni. . . 'O ke kāula 'o Dani'ela, ka mea i ola i nā makahiki he 600 ma mua o Kristo, ua 'ike 'o ia he aupuni maoli ke aupuni o ke Akua - he aupuni e noho ali'i ana.

maoli ma ka honua . . .

Eia . . . 'O ka wehewehe 'ana a ke Akua i ke 'ano o ke aupuni o ke Akua: "A i nā lā o kēia mau ali'i...."--eia ka 'ōlelo 'ana i nā manamana wāwae he 'umi, he hapa hao a he pālolo ma'i. 'O kēia, ma ka ho'opili 'ana i ka wānana me Daniel 7, a me ka Hō'ike 13 a me 17, e pili ana i ka United States of EUROPE hou e ho'okumu nei. . . imua o kou mau maka! Hō'ike 'o 17:12 i ka kiko'i lilo ia i hui 'ana o nā ali'i he 'umi a i 'ole nā aupuni (Rev. 17: 8) e ho'āla hou i ka EMPIRE ROMAN kahiko . . .

I ka hiki ana mai o Kristo, e hele mai ana oia ma ke ano Alii o na'lii, e noho ali'i ana ma ka honua a pau (Ap. 19:11-16); a o KONA AUPUNI-- *KE AUPUNI O KE AKUA* -- wahi a Daniela, e hoopau i keia mau aupuni a pau. 'Oku pehē 'e he Fakahā 11:15: " Ko e ngaahi pule'anga 'o e māmaní na'a nau hoko ko *e ngaahi* pule'anga 'o 'etau 'Eiki, mo hono Kalaisi: pea 'e pule'i ia 'i he ta'engata"! O KE AUPUNI O KE AKUA keia. 'O ia ka HOPE o nā aupuni i kēia manawa--'ae, 'o 'Amelika Hui Pū 'Ia a me nā aupuni Pelekane. A laila e lilo lākou i mau aupuni - nā aupuni - no ka Haku 'o IESU KRISTO, a laila ke Ali'i o nā ali'i ma luna o ka honua a pau. Ho'omaopopo loa kēia i ka 'oia'i'o 'o ke aupuni o ke Akua he aupuni maoli. E like me ke aupuni o Kaledea he AUPUNI--e like me ke aupuni o Roma he AUPUNI-- pela no ke aupuni o ke Akua. 'O ia ka lawe 'ana

i ke aupuni o nā LAHUI o ka honua. HANAU O Iesu Kristo i MOI--He ALII! . . .

‘O ka Iesu Kristo ka mea i hele ma luna o nā pu‘u a me nā awāwa o ka ‘Āina Hemolele a me nā alanui o Ierusalem ma mua o 1,900 mau makahiki i hala aku nei e hele hou mai ana. Ua ‘ōlelo ‘o ia e ho‘i hou mai. Ma hope o kona kaulia ‘ana ma ke ke‘a, ho‘āla ke Akua iā ia mai ka make mai ma hope o nā lā ‘ekolu a me nā pō ‘ekolu (Mat. 12:40; Acts 2:32; I Kor. 15:3-4). Ua pii aku oia i ka Nohoalii o ke Akua. Ke ke‘ena po‘o o ke Aupuni o ke ao holo‘oko‘a (Acts 1: 9-11; Heb. 1: 3; 8: 1; 10:12; Rev. 3:21).

‘O ia ke "kanaka" o ka ‘ōlelo nane, i hele i ka Noho ali‘i o

‘O ke Akua - ka "'āina mamao" - e poni ‘ia i Ali‘i o nā ali‘i ma luna o nā lāhui a pau, a laila e ho‘i mai i ka honua (Luka 19:12-27).

Eia hou, aia ‘o ia i ka lani a hiki i ka "manawa o ka ho‘iho‘i ‘ana i nā mea āpau" (Nā Hana 3:19–21). *‘O ka ho‘iho‘i ‘ana, ‘o ia ka ho‘iho‘i ‘ana i kahi moku‘āina a i ‘ole kūlana mua. Ma keia hihia, ka hoihoi hou ana i ke aupuni o ke Akua ma ka honua, a pela, ka hoihoi hou ana mai i ka maluhia honua, a me ka utopia kulana.*

‘O ka haunaele honua i kēia manawa, ka pi‘i ‘ana o nā kua a me nā paio e ho‘opau i ka pilikia nui o ka honua a inā ‘a‘ole ke Akua e komo, ‘a‘ohe ‘i‘o kanaka e ola (Mat. 24:22). I kona ki‘eki‘e loa i ka wā e lohi ai ka hopena i ka ho‘opau ‘ana i nā ola āpau mai kēia honua aku, e ho‘i mai ‘o Iesū Kristo. I keia manawa e hele mai ana oia ma ke ano he Akua Akua. Ke hele mai nei ‘o ia me ka mana a me ka nani o ka mea nāna i hana i ke ao holo‘oko‘a. (Mat. 24:30; 25:31 .) E hele mai ana

oia ma ke ano "ke alii o na alii, a me ka Haku o na haku" (Ap. 19:16), e kukulu i aupuni kiekie o ka honua a e hoomalu i na aupuni a pau "me ke kookoo hao." (Hoike. 19:15; 12:5) . . .

Aloha 'ole 'o Kristo?

Akā, e ho'ōho anei ke kanaka me ka 'oli'oli, a ho'okipa iā ia me ka hau'oli nui a me ka hoihoi - 'o nā hale pule ho'i o ka ho'omana Kalikiano ku'una?

'A'ole lākou e! E mana'o'i'o lākou, no ka mea, ua ho'opunipuni nā kuhina wahahe'e a Sātana (II Kor. 11:13-15) iā lākou, 'o ia ka 'Anikristo. E huhū nā 'ekalesia a me nā lāhui i kona hiki 'ana mai (Rev. 11:15 me 11:18), a e ho'ā'o maoli nā pū'ali koa e kaula iā ia e luku iā ia (Rev. 17:14)!

E komo ana na aupuni i ke kaula climactic o ke Kaua Honua III e hiki mai ana, me ke kahua kaula ma Ierusalem (Zek. 14:1-2) a laila e ho'i mai 'o Kristo. Ma ka mana supernatural e "hakakā 'o ia i kēlā mau lāhui kanaka" e kaula kū'ē iā ia (verse 3). E lanakila loa 'o ia iā lākou (Ap. 17:14)! "E ku no kona mau wawae ia la maluna o ka mauna Oliveta," ma kahi mamao loa ma ka hikina o Ierusalem (Zak. 14:4). (Armstrong HW. The Mystery of the Ages, 1984)

Hō'ike ka Baibala e ho'i mai 'o Iesū a e lanakila 'o ia, akā nui ka po'e e hakakā iā ia (Revelation 19:19). He nui ka po'e e koi (ma muli o ka ho'omaopopo hewa 'ana i ka wānana Baibala, akā ma muli o nā kāula wahahe'e a me nā mystics) 'o ka ho'i 'ana mai 'o Iesu 'o ia ka Antikristo hope loa!

Na Herbert Armstrong mai keia:

‘O ka ho‘omana ‘oia‘i‘o--‘O ka ‘oia‘i‘o o ke Akua i ho‘oikaika
‘ia me ke aloha o ke Akua i hā‘awi ‘ia e ka ‘Uhane
Hemolele...HA‘I ‘A‘ole i ‘ōlelo ‘ia ka hau‘oli i ka ‘ike ‘ana i ke
Akua a me Iesu Kristo--‘ike i ka ‘oia‘i‘o--a me ka pumehana o
ke ALOHA o ke Akua!...

‘O nā a‘o ‘ana o ka ‘Ekalesia ‘oia‘i‘o o ke Akua, ‘o ia wale nō
ka "ola i kēlā me kēia ‘ōlelo" o ka Baibala Hemolele ...

E huli a‘e nā kānaka mai ke ala e "loa‘a" ai i ke ala e "hā‘awi"
- ke ala aloha o ke Akua.

E pa‘a ka honua i kēia manawa he CIVILIZATION HOU! (ibid)

‘O ka CIVILIZATION HOU ke aupuni o ke Akua. ‘O ka ho‘olaha ‘ana e
hiki mai ana ke aupuni hou a ho‘okumu ‘ia ma luna o ke aloha, he
‘āpana nui ia o ka ‘euanelio maoli o ke aupuni a Iesu a me kāna po‘e
hahai i a‘o ai. ‘O ia kahi mea a mākou e ha‘i aku nei ma ka
Continuing Church of God.

Ua ‘ike ‘o Herbert Armstrong e a‘o ana ‘o Iesū ‘o ka hui kanaka, ‘oiai
ke mana‘o nei ‘o ia e ghráigh e ho‘olohe, ua hō‘ole ‘o ia i ke ‘ano
hā‘awi o ke ola, ke ala o ke aloha. Me he mea lā ‘a‘ohe mea i ‘ike
pono i ke ‘ano o ka mea a Iesu e a‘o nei.

O ke ola ma o Iesu la kekahi hapa o ka Euanelio

I kēia manawa, mana‘o paha kekahi po‘e i heluhelu i kēia no ka
make ‘ana o Iesū a me kāna kuleana i ke ola. ‘Ae, ‘o ia ka ‘āpana o
ka ‘euanelio a ke Kauoha Hou a me Herbert W. Armstrong i kākau
ai.

Hō‘ike ke Kauoha Hou i ka ‘euanelio e pili ana i ke ola ma o Iesū lā:

¹⁶ No ka mea, ‘a’ole au i hilahila i ka ‘euanelio a Kristo, no ka mea, ‘o ia ka mana o ke Akua e ola ai no ka po‘e mana‘o‘i‘o, no ka ludaio mua, a no ka Helene ho‘i (Roma 1:16).

⁴ No ia mea, hele aku la ka poe i hoopuehuia, e ao ana

ka olelo. ⁵ A iho aku la o Pilipo i ke kulanakauhale o Samaria, a hai aku la ia Kristo ia lakou. ... ¹² Aka, ia lakou i manaoio ai ia Pilipo i kana hai ana i na mea e pili ana i ke aupuni o ke Akua, a me ka inoa o Iesu Kristo, ua bapetizoia na kane a me na wahine. ... ²⁵ A i ko lakou hoike ana a hai aku i ka olelo a ka Haku, hoi mai la lakou i Ierusalem, e hai ana i ka euanelio ma na kauhale he nui o ko Samaria. ²⁶ A olelo mai la kaanela o ka Haku ia Pilipo ... ⁴⁰ Ua loa a o Pilipo ma Azota . A hele a‘ela ia, a‘o maila ma nā kūlanakauhale a pau, a hiki i Kaisareia. (Ngāue 8: 4,5,12,25,26,40)

¹⁸ Hai mai la ia ia lakou ia Iesu a me ke alahouana. (Nā Hana 17:18)

³⁰ Noho iho la o Paulo a hala na makahiki elua iloko o kona hale hoolimalima, a hookipa aku la ia i ka poe a pau i hele aku io na la, ³¹ **e hai ana i ke aupuni o ke Akua, a e ao aku i na mea e pili ana i ka Haku ia Iesu Kristo** me ka wiwo ole, aohe mea papa mai ia ia. (Nā Hana 28:30-31)

E ho‘omaopopo i ka ha‘i ‘ana ua komo ‘o Iesū ME ke aupuni. ‘O ka mea kaumaha, ‘o ka ‘ike kūpono o ka ‘euanelio o ke Aupuni o ke Akua e nalowale ana mai nā a‘o ‘ana o nā ‘ekalesia Helene-Roma.

‘Oia‘i‘o, no ke kōkua ‘ana iā mākou e lilo i ‘āpana o kēlā aupuni, ua aloha nui ke Akua i nā kānaka a ua ho‘ouna ‘o ia iā Iesū e make no mākou (Ioane 3:16-17) a ho‘opakele iā mākou ma kāna lokomaika‘i (Epeso 2:8). A ‘o ia ka ‘āpana o ka ‘euanelio (Nā Hana 20:24).

‘O ka ‘euanelio o ke aupuni ka mea e pono ai ka honua, akā ...

‘O ka hana ‘ana no ka maluhia (Matthew 5: 9) a me ka hana maika‘i ‘ana he mau pahuhopu kūpono (cf. Galatia 6:10). Akā na‘e, nui nā alaka‘i o ka honua, me nā po‘e ho‘omana, e mana‘o‘i‘o ‘o ka hui pū ‘ana o nā kānaka āpau e lawe mai i ka maluhia a me ka pōmaika‘i, ‘a‘ole ke aupuni o ke Akua. A ‘oiai e loa‘a ana iā lākou kekahi mau kūle‘a kino, ‘a‘ole wale lākou e kūle‘a ‘ole, ‘o kekahi o kā lākou ho‘oikaika kanaka e lawe hope loa i ka honua honua a hiki i ke kumu e ho‘omau ‘ole ai ke ola inā ‘a‘ole ho‘i ‘o Iesū e ho‘okumu i kona Aupuni. ‘O ka po‘e e ho‘oponopono ana i ka honua me ke Akua ‘ole he ‘euanelio lapuwale a wahahe‘e (Salamo 127:1).

Ke ho‘ā‘o nei nā mea he nui o ka honua e ho‘ohui i kahi ho‘olālā honua semi-religious Babylonia e ho‘okomo i kahi ho‘onohonoho honua hou i ka 21st century. ‘O kēia kahi mea a ka *Ho‘omau* ‘ana o ke Akua i ho‘ohewa ai mai kona ho‘omaka ‘ana a me ka ho‘olālā e ho‘omau i ka ho‘ohewa ‘ana. Mai ka ho‘opunipuni ‘ana o Sātana iā Eva e hā‘ule no kahi mana o kāna ‘euanelio kokoke i 6000 mau makahiki i hala aku nei (Genesis 3), nui nā kānaka i mana‘o ua ‘ike lākou ma mua o ke Akua i ka mea e ho‘omaika‘i ai lākou a me ka honua.

Wahi a ka Baibala, e hui pū ‘ia kahi alaka‘i koa ma ‘Eulopa (i kapa ‘ia ‘o ke Ali‘i o ka ‘Ākau, i kapa ‘ia ‘o ka Beast o Revelation 13: 1-10) me kahi alaka‘i ho‘omana (i kapa ‘ia ‘o ke kāula wahahe‘e, i kapa ‘ia ho‘i ‘o THE. ‘O Antikristo hope loa a me ka Beast ‘elua pepeiaohao o ka Hō‘ike 13: 11-17) mai ke kūlanakauhale o nā pu‘u ‘ehiku (Revelation 17: 9 , 18) e lawe mai i kahi 'Babulonia' (Revelation 17 & 18) ho‘onohonoho honua. ‘Oiai e pono ana ke kanaka i ka ho‘i ‘ana mai o Kristo a me ka ho‘okumu ‘ana i kona aupuni, ‘a‘ole nui ka po‘e o ka honua e ho‘olohe i kēia ‘ōlelo i ke kenekulia 21st e ho‘omau lākou i ka mana‘o‘i‘o i nā ‘ano like ‘ole o ka ‘euanelio wahahe‘e a Sātana. Akā, e loa‘a i ko ke ao nei ka hō‘ike.

E ho‘omana‘o i kā Iesu a‘o ‘ana:

¹⁴ A e haiia'ku keia euanelio o ke aupuni ma ka honua a pau, i mea hoike i na aina a pau, alaila e hiki mai ka hopena. (Mataio 24:14)

E ho‘omaopopo ‘oe e hiki mai ka ‘euanelio o ke aupuni i ka honua i mea hō‘ike, a laila hiki mai ka hopena.

Nui nā kumu no kēia.

‘O kekahi, ghráigh ke Akua e lohe ka honua i ka ‘euanelio ‘oia‘i‘o ma mua o ka ho‘omaka ‘ana o ka Popilikia Nui (i hō‘ike ‘ia e ho‘omaka ma Matthew 24:21). No laila, he hō‘ike a he ‘ōlelo a‘o ka ‘euanelio (cf. Ezekiel 3; Amosa 3: 7). ‘O ia ka hopena i ka ho‘ohuli ‘ana i nā Helene hou a‘e ma mua o ka ho‘i ‘ana mai o Iesū (Roma 11:25) a me ka ho‘ohuli ‘ana i nā Gentile ‘ole (Roma 9:27) ma mua o ka ho‘i ‘ana mai o Iesū.

‘O kekahi, ‘o ka mea nui o ka ‘ōlelo e kū‘ē i ka mana‘o o ka Beast e ala mai ana, ke Ali‘i o ka mana ‘Ākau, me ke kāula wahahe‘e, ka Antikristo hope loa. E ho‘ohiki lākou i ka maluhia ma o ka hana kanaka, akā e alaka‘i ia i ka hopena (Matthew 24: 14) a me ka luku (cf. 1 Thessalonians 5: 3).

Ma muli o nā hō‘ailona a me nā mea kupanaha wahahe‘e i hui pū ‘ia me lākou (2 Tesalonika 2: 9), ‘o ka hapa nui o ka honua e koho e mana‘o‘i‘o i ka wahahe‘e (2 Tesalonika 2:9-12) ma kahi o ka ‘euanelio. Ma muli o ka ho‘ohewa hewa ‘ole ‘ana i ke Aupuni Mileniuma o ke Akua e nā Katolika Roma, Eastern Orthodox, Lutherans, a me nā mea ‘ē a‘e, nui ka po‘e e ‘ōlelo hewa ‘ole ‘o ka ‘ōlelo o ka ‘euanelio mileniuma o ke Aupuni o ke Akua ‘o ia ka ‘euanelio wahahe‘e e pili ana me ‘Anikristo.

E ha'i aku ana ka po'e Kristiano 'o Philadelphia ma ka 'oia'i'o (Revelation 3: 7-13) i ka 'euanelio mileniuma o ke aupuni a me ka ha'i 'ana i ka honua i ka mea a kekahi mau alaka'i o ke ao nei (me ka Beast a me ka False Prophet) e hana ai.

E kākō'o lākou i ka ha'i 'ana i ka honua i ka 'ōlelo a ka Beast, ke Ali'i o ka mana 'Ākau, a me ka False Prophet, ka Antichrist hope loa, e luku hope loa (me kekahi o ko lākou mau hoa pili) i ka USA a me nā lāhui Anglo-'o United Kingdom, Canada, Australia, a me New Zealand (Daniela 11:39) a e luku koke lakou i ka hui Arabia/Islamic (Daniela 11:40-43), e hana ma ke ano he mau mea hana a na daimonio (Hoikeana 16:13-14). a e kua aku ia Iesu Kristo i kona hoi ana mai (Hoikeana 16:14; 19:19-20). E ha'i aku ana ka po'e Piladelepia kūpa'a (Revelation 3: 7-13) e hiki koke mai ana ke aupuni mileniuma. E ho'opuka paha kēia i ka nui o ka pāpāho a kōkua i ka ho'okō 'ana o Mataio 24:14. Mākou i loko o ka *Ho'omau* Ekalesia o ke Akua e hoomakaukau i palapala (ma na olelo he nui), e ho'ohui i nā punaewehe, a me ka hana 'ē a'e hana e hoomakaukau ai no ka 'hana pōkole' (cf. Roma 9:28) e alakai i ke Akua manao paa Matthew 24: 14 ua lawa ia i mea hoike no ka hope e hiki mai ana.

'O ka 'euanelio wahahe'e' e ho'olaha ana i nā alaka'i o ka honua ('o ia paha kekahi 'ano 'hou' o ke alaka'i ki'eki'e o 'Eulopa me kahi pontiff i ho'opa'apa'a 'ia e *koi* i kahi 'ano Katolika) 'a'ole ghráigh lākou - 'a'ole lākou ghráigh i ka honua e a'o i ka mea a lākou e ghráigh ai. hana (a aole paha e manaoio ia lakou iho i kinohi, cf. Isaia 10:5-7). E a'o wahahe'e paha lākou a me / a i 'ole kā lākou po'e kākō'o e kākō'o ana ka po'e Philadelphians kūpa'a i kahi a'o extremist (millenarianism) o kahi antichrist e hiki mai ana. 'O nā ho'opa'apa'a a lākou a me / a i 'ole kā lākou po'e e hana ai i ka po'e 'oia'i'o o Philadelphia a me ka *ho'omau 'ana o ka* Ekalesia a ke Akua e ho'omaka ai ka ho'omāinoino (Daniel 11:29-35; Hō'ike 12:13-15). 'O kēia ka mea e alaka'i ai i ka hopena - ka ho'omaka 'ana o ka Popilikia Nui (Matthew 24:21; Daniel 11:39; cf. Matthew 24:14-15;

Daniel 11:31) a me kahi manawa palekana no ka po'e 'oia'i'o 'o Philadelphia Karistiano (Hoikeana 3:10; 12:14-16).

'O ka holoholona a me ke kāula wahahe'e e ho'ā'o i ka ikaika, ka ho'okele waiwai, nā hō'ailona, nā mea kupanaha wahahe'e, ka pepehi kanaka, a me nā pilikia 'ē a'e (Revelation 13:10-17; 16:14; Daniel 7:25; 2 Tesalonika 2: 9-10) . E nīnau nā Karistiano:

¹⁰ ¶ Pehea lā ka lō'ihi, e ka Haku, ka hemolele a me ka 'oia'i'o, a hiki i kou ho'opa'i 'ana a ho'opa'i i ko mākou koko ma luna o ka po'e e noho ana ma ka honua? (Hoikeana 6:10)

I nā makahiki a pau, ua no'ono'o ka po'e o ke Akua, "Pehea ka lō'ihi a hiki i ka ho'i 'ana mai o lesū?"

'Oiai 'a'ole mākou i 'ike i ka lā a me ka hola, mana'o mākou e ho'i mai 'o lesū (a ua ho'okumu 'ia ke aupuni mileniuma o ke Akua) i ke kenekulia ²¹ i ho'okumu 'ia ma nā palapala hemolele he nui (eg Matthew 24: 4-34; Salamo 90: 4; Hosea 6: 2; Luke 21:7-36; Hepelu 1:1-2; 4:4,11; 2 Pita 3:3-8; 1 Tesalonika 5:4), ko e ngaahi kongā 'a e nī'ihi 'oku tau mamata ki ai 'oku fakahoko.

Inā 'a'ole e komo 'o lesū, ua ho'opau ko ke ao nei i nā ola a pau:

²¹ A laila e hiki mai ana ka pilikia nui, 'a'ole e like me ia mai ke kumu mai o ke ao nei a hiki i kēia manawa, 'a'ole ho'i e hiki mai ana ma hope aku. ²² A i hoopokole ole ia ua mau la la, aohe kanaka e ola; aka, no ka poe i waeia, e hoopokoleia ia mau la. (Mataio 24:21-22)

²⁹ Mahope koke iho o ia mau la popilikia, e poeleele auanei ka la, aole hoi e haawi mai ka mahina i kona malamalama; E haule no na hoku mai ka lani mai, a e hoonaueia na mea mana o ka lani. ³⁰ A laila e 'ike 'ia ka hō'ailona o ke Keiki a ke

kanaka ma ka lani, a laila e uwē nā 'ohana a pau o ka honua, a e 'ike lākou i ke Keiki a ke kanaka e hele mai ana ma luna o nā ao o ka lani me ka mana a me ka nani nui. ³¹ A e hoouna aku ia i kona poe anela me ka pu kani nui, a e hoakoakoa lakou i kana poe i waeia, mai na makani eha, mai kela aoao o ka lani a i kela aoao. (Mataio 24:29-31)

'O ke aupuni o ke Akua ka mea e pono ai ko ke ao nei.

Na Elele no ke Aupuni

He aha kāu kuleana ma ke Aupuni?

I kēia manawa, inā he Karistiano maoli 'oe, e lilo 'oe i 'elele no ia. E nana i ka mea a ka Aposetolo Paulo i kakau ai:

²⁰ No ia hoi, he mau elele makou no Kristo, me he mea la e nonoi aku ana ke Akua ma o makou la; (2 Korineto 5:20)

¹⁴ Nolaila, e ku oukou, me ke kaei i ko oukou puhaka i ka oiaio, e komo i ka paleumauma o ka ^{pono}; ¹⁶ Ma luna o nā mea a pau, e lawe 'oukou i ka pale kua o ka mana'o'i'o e hiki ai iā 'oukou ke kinai i nā ihe wela a pau a ka hewa. ¹⁷ E lawe hoi i ka mahiole o ke ola, a me ka pahikaua o ka Uhane, oia ka olelo a ke Akua; ¹⁸ E pule mau ana me ka pule a pau, a me ka nonoi ana ma ka Uhane, e kiai a hiki i keia mea, me ke ahonui a me ka nonoi aku no ka poe haipule a ^{pau}; ka mea pohihihi o ka euanelio, ²⁰ No ia mea, he elele au me na kaulahao; i 'ōlelo wiwo 'ole aku au ma laila, e like me ka'u e 'ōlelo aku ai. (Epeso 6:14-20)

He aha ka 'elele? 'O *Merriam-Webster* ka wehewehe penei:

1 : he elele aupuni; *'oi aku* : he 'elele diplomatic o ke kūlana ki'eki'e loa i 'āpono 'ia i ke aupuni 'ē a i 'ole ke ali'i ma ke 'ano he lunamaka'āinana o kona aupuni pono'ī a i 'ole ke ali'i a i koho 'ia no kahi hana diplomatic kūikawā

2 a : he lunamakaainana a he elele paha

Inā he Karistiano maoli 'oe, he 'elele kūhelu 'oe, no Kristo! Fakatokanga'i 'a e me'a na'e tohi 'e he 'Aposetolo ko Pita:

⁹ Aka, he hanauna oukou i waeia, he kahuna alii, he lahuikanaka hemolele, he poe kanaka pono nona, i hai aku oukou i ka nani o ka mea nana oukou i hea mai mailoko mai o ka pouli i kona malamalama kupanaha; ¹⁰ He poe kanaka ole lakou mamua, aka, he poe kanaka no ke Akua i keia manawa, ka poe i aloha ole ia mai i keia manawa, ua alohaia mai lakou. (1 Petero 2:9-10)

Ma ke 'ano he mau Karistiano, pono mākou e lilo i 'āpana o ka lāhui hemolele.

Owai ka lahui i hemolele i keia wa?

'Oia'i'o, 'a'ohē o nā aupuni o kēia ao - akā i ka hopena e lilo lākou i 'āpana o ke aupuni o Kristo (Revelation 11:15). 'O ko ke Akua lāhui, kona aupuni i hemolele.

Ma ke 'ano he 'elele, 'a'ole mākou e komo i ka politika pololei o nā lāhui o kēia ao. Akā, pono mākou e ola i ke 'ano o ke ola o ke Akua i kēia manawa (e nānā pū i ka puke manuahi e loa'a ma www.cog.org i kapa 'ia: *Christians: Ambassadors for the Kingdom of God, Bible instructions on living as a Christian*). Ma ka hana 'ana pēlā, 'oi aku ka maika'i o ke a'o 'ana i ke kumu o ka maika'i o nā

‘ao‘ao o ke Akua, i hiki ai iā mākou ke lilo i mō‘ī a me nā kāhuna i loko o kona aupuni, a e noho ali‘i pū me Kristo ma ka honua.

⁵ I ka mea i aloha mai ia kakou, a i holoi hoi ia kakou i ko kakou hewa i kona koko iho, ⁶ A i hoolilo mai ia kakou i poe alii, a i kahuna hoi no kona Akua ka Makua, nona ka hoonaniia a me ke aupuni ia ao aku ia ao aku. Amene. (Hoikeana 1:5-6)

¹⁰ A ua ho‘olilo iā mākou i ali‘i a i kāhuna no ko mākou Akua; A e noho alii kakou ma ka honua. (Hoikeana 5:10)

‘O kekahi ‘ao‘ao o ka wā e hiki mai ana, ‘o ia ke a‘o ‘ana i ka po‘e make e hele ma nā ‘ao‘ao o ke Akua:

¹⁹ No ka mea, e noho no na kanaka ma Ziona ma Ierusalem; Mai uwe hou oukou. E lokomaika‘i loa ‘o ia iā ‘oe i ka leo o kou kāhea ‘ana; A lohe ‘o ia, e pane mai ‘o ia iā ‘oe. ²⁰ Ina e haawi mai ka Haku ia oukou i ka berena o ka popilikia, a me ka wai o ka popilikia, Aole nae e hoonee hou ia ko oukou mau kumu, Aka, e ike auanei kou mau maka i ka oukou mau kumu. ²¹ A e lohe kou mau pepeiao i ka ‘ōlelo ma hope ou, e ‘ī ana, Eia ke ala, e hele ‘oe ma laila, i kou huli ‘ana i ka lima ‘ākau , a i kou huli ‘ana i ka lima hema. (Isaia 30:19-21)

‘Oiai he wānana ia no ke aupuni milennial, i kēia au pono e mākaukau nā Karistiano e a‘o:

¹² ... i kēia manawa pono ‘oukou e lilo i kumu (Hebera 5:12).

¹⁵ Akā, e ho‘ola‘a i ka Haku ke Akua i loko o ko ‘oukou na‘au: a e mākaukau mau e pane aku i kēlā me kēia kanaka e nīnau mai iā ‘oukou i ke kumu o ka manaolana i loko o ‘oukou me ke akahai a me ka maka‘u (1 Peter 3:15, KJV).

Hō'ike ka Baibala i ka nui o nā Karistiano 'oi aku ka maika'i, ma mua o ka ho'omaka 'ana o ka pilikia nui, e a'o i nā mea he nui:

³³ A 'o ka po'e o ka po'e na'auao e a'o i nā mea he nui (Daniela 11:33).

No laila, 'o ke a'o 'ana, ka ulu 'ana i ka lokomaika'i a me ka 'ike (2 Peter 3:18), he mea ia e pono ai mākou e hana i kēia manawa. 'O kahi o kāu kuleana ma ke Aupuni o ke Akua 'o ka hiki ke a'o. A no ka po'e 'oi aku ka hilina'i, 'o Philadelphian (Revelation 3: 7-13), nā Karistiano, e komo pū kēia i ke kāko'o 'ana i ka hō'ike 'euanelio ko'iko'i ma mua o ka ho'omaka 'ana o ke aupuni mileniuma (cf. Matthew 24:14).

Ma hope o ka ho'okumu 'ia 'ana o ke aupuni o ke Akua, e ho'ohana 'ia ka po'e o ke Akua e kōkua i ka ho'ihō'i 'ana i kahi honua i pō'ino:

¹² E hana no ka poe o oukou i na wahi neoneo kahiko ; E ho'okū a'e 'oe i nā kumu o nā hanauna he nui; A e kapa 'ia 'oe 'o ka mea ho'oponopono i ka nahā, ka mea ho'ihō'i i nā alanui e noho ai. (Isaia 58:12)

No laila, 'o ka po'e o ke Akua i noho ma ke 'ano o ke Akua i kēia au e ma'alahi ka po'e e noho ma nā kūlanakauhale (a me nā wahi 'ē a'e) i kēia manawa o ka ho'ihō'i 'ana. E 'oi aku ka maika'i o ka honua. Pono mākou e lilo i 'elele no Kristo i kēia manawa, no laila hiki iā mākou ke lawelawe i kona aupuni.

He Transformative ka Euanelio Oiaio

I mai la o Iesu, Ina e malama oukou i ka'u olelo, he poe haumana io oukou na'u. ³² A e 'ike 'oe i ka 'oia'i'o, a e ho'oku'u 'ia 'oe e ka 'oia'i'o" (Ioane 8:31-32). 'O ka 'ike 'ana i ka 'oia'i'o e pili ana i ka 'euanelio o ke Aupuni o ke Akua e ho'oku'u iā mākou mai ka pa'a

‘ana i nā mana‘olana wahahe‘e o kēia ao. Hiki iā mākou ke kāko‘o wiwo ‘ole i kahi ho‘olālā e ho‘okō ‘ia - ‘o ke kumumana‘o o ke Akua! Ua ho‘opunipuni ‘o Sātana i ke ao holo‘oko‘a (Revelation 12: 9) a ‘o ke aupuni o ke Akua ka hopena ‘oia‘i‘o. Pono mākou e kū a kāko‘o i ka ‘oia‘i‘o (cf. John 18:37).

‘Oi aku ka ‘euanelio ma mua o ke ola pilikino. Pono ka ‘euanelio o ke aupuni o ke Akua e ho‘ololi i kekahi i kēia au:

² Mai hoohalike oukou me ko keia ao, aka, e hoano hou oukou ma ka hana hou ana i ko oukou naau, i hooiaio ai oukou i ka ghráigh o ke Akua, ka maikai, ka oluolu, a me ka hemolele. (Roma 12:2)

Ho‘ololi ‘ia nā Karistiano maoli e lawelawe i ke Akua a me nā po‘e ‘ē a‘e:

²² E na kauwa , e hoolohe oukou i ko oukou mau haku ma ke kino ma na mea a pau ; ²³ A o na mea a pau a oukou e hana‘i, e hana oukou pela me ka naau , me he mea la no ka Haku, aole na kanaka ; no ka mea, ua malama oukou na ka Haku Kristo. (Kolosa 3:22-24)

²⁸ No ia mea, i ka loa ana ia kakou ke aupuni hiki ole ke hoonauueuia, e loa ia kakou ke aloha, i mea e malama pono aku ai kakou i ke Akua me ka makau a me ka makau i ke Akua. (Hebera 12:28)

‘Okō‘a ka noho ‘ana o nā Karistiano maoli mai ko ke ao nei. Ua ‘ae mākou i nā kūlana o ke Akua ma mua o ko ke ao nei no ka pono a me ka hewa. ‘O ka po‘e pono e ola ma ka mana‘o‘i‘o (Hebera 10: 38), no ka mea e pono ai ka mana‘o‘i‘o e ola i ke ala o ke Akua i kēia au. Ua mana‘o ‘ia nā Karistiano he ‘okō‘a loa i ko ke ao nei a lākou i noho ai, ua kapa ‘ia ko lākou ‘ano o ke ola ‘o "ke ala" ma ke Kauoha Hou (Nā Hana 9:2; 19:9; 24:14 , 22). Ke ola nei ko ke ao nei me ka

pipi'i, ma lalo o ka mana o Sātana, i ka mea i kapa 'ia 'o "ka 'ao'ao o Kaina" (Iuda 11).

'O ka 'Euanelio o ke Aupuni o ke Akua he 'ōlelo ia o ka pono, 'oli'oli, a me ka maluhia (Roma 14:17). 'O ka 'ōlelo wanana, i ho'omaopopo pono 'ia, he mea hō'olu'olu (cf. 1 Corinthians 14: 3; 1 Thessalonians 4:18), 'oi aku ka nui o ko mākou nānā 'ana i ke ao holo'oko'a (cf. Luke 21:8-36). 'O ke ala Kalikiano maoli o ke ola e alaka'i i ka waiwai nui a me nā pōmaika'i kino (Mareko 10: 29-30). 'O kēia kahi o ke kumu e ho'omaopopo ai ka po'e e noho ana he pono ko ke ao nei i ke Aupuni o ke Akua. He mau 'elele nā Karistiano no ke aupuni o ke Akua.

Ke kau nei ka po'e Kristiano i ko mākou mana'olana i ka 'uhane, 'a'ole i ke kino, 'oiāi mākou e noho nei i kahi honua kino (Roma 8:5-8). 'Oku ma'u 'etau "'amanaki 'o e ongoongolelei'" (Kolose 1:23). 'O kēia kahi mea a ka po'e Kristiano mua i ho'omaopopo ai he nui ka po'e e ha'i iā Iesu i kēia lā 'a'ole maopopo maoli.

6. Trí chreideamh íuaibh féin éis tabhartas éógus níde bharr oibreacha nach bhfuil cúis...

Ke mana'ó'í'o nei nā 'ekalesia Helene-Roma e a'ó lākou i nā 'ano o ke Aupuni o ke Akua, akā pilikia lākou i ka ho'omaopopo 'ana i ke 'ano maoli. ***Eia kekahi la'ana, ke*** a'ó nei ka Catholic Encyclopedia i kēia e pili ana i ke aupuni:

'O kā Kristo ... I kēlā me kēia manawa o kāna a'ó 'ana, 'o ka hiki 'ana mai o kēia aupuni, kona mau 'ano like 'ole, kona 'ano pololei, ke ala e loa'a ai ia mea, ke kumu nui o kāna mau ha'i'ōlelo, no laila ua kapa 'ia kāna ha'i'ōlelo "ka 'euanelio. o ke aupuni"... hoomaka lakou e olelo no ka Ekalesia "ke aupuni o ke Akua"; cf. Kol., I, 13; I Tes., ii, 12; Apoc., I, 6, 9; v, 10 .

'Oiai ua kuhikuhi 'ia ka mea i luna iā "Col., I, 13; I Tes., ii, 12; Apoc., I, 6, 9; v, 10," ina e nana oe ia mau mea, e ike oe aole kekahi o ia mau pauku e olelo ana i kekahi mea no ***ka Ekalesia*** o ke Aupuni o ke Akua. Ke a'ó nei lākou i ka po'e mana'ó'í'o e lilo lākou i 'āpana o ke aupuni o ke Akua a i 'ole ke aupuni 'o Iesu. Ho'omaopopo ka Baibala he nui ka po'e e ho'ololi i ka 'euanelio a huli i kahi 'ē a'e, he wahahe'e (Galatia 1:3-9). 'O ka mea kaumaha, ua hana nā mea like 'ole.

Na'e ako'i 'e Sīsū, "Ko au ko e hala, mo e mo'oni, mo e mo'ui. 'A'ohe kanaka e hele mai i ka Makua ke 'ole ma o'u nei "(Ioane 14:6). Na'e ako'i 'e Pita , "'Oku 'ikai ha fakamo'ui 'i ha taha 'e taha, he 'oku 'ikai ha hingoa kehe 'i lalo 'o langí 'oku foaki ki he kakai 'e lava ke tau mo'ui ai" (Ngāue 4:12). Na'e pehē 'e Pita ki he kau Siú kuo pau ke

ma'u 'a e tuí ke fakatomala mo tali 'a Sísū ke ne fakamo'ui (Ngāue 2:38).

I ka ho'oka'awale 'ana i kēia, ua a'o 'o Pope Francis e hiki ke ho'ōla 'ia nā mea ho'omaloka me ka 'ole o lesū ma nā hana maika'i! Ua a'o pū 'o ia e hiki ke ho'ōla 'ia nā Iudaio me ka 'ole 'ana iā lesū! Eia kekahi, 'o ia a me kekahi po'e Helene-Roma e no'ono'o nei he kī'i i ka 'euanelio a me ka hui 'ana o ka 'ekumenika a me ka hui waena. 'O ka mea kaumaha, 'a'ole maopopo iā lākou a me nā mea 'ē a'e i ke ko'iko'i o lesū A me ka 'euanelio maoli o ke Aupuni o ke Akua. Nui ka poe e paipai ana i na euanelio hoopunipuni.

Nui ka po'e e ghráigh e hele ma ka 'ike a me ka mana'o'i'o i ka honua. Ke a'o nei ke Kauoha Hou e nānā nā Karistiano i luna:

² E manao i na mea maluna, aole ma na mea o ka honua. (Kolose 3:2)

⁷ No ka mea, ke hele nei makou ma ka manaoio, aole ma ka maka. (2 Korineto 5:7)

Akā na'e, ua a'o maoli 'o Pope Pius XI e hele ma kāna 'ike 'ana i kāna halepule:

...ka Ekalesia Katolika...'o ia ke aupuni o Kristo ma ka honua. ('O ka 'ōlelo a Pius 'O *Quas Primas*).

a ka *CatholicBible101* pūnaewelee, " ua ho'okumu 'ia ke aupuni o ke Akua ma ka honua e lesu Kristo i ka makahiki 33 AD, ma ke 'ano o kāna Ekalesia, alaka'i 'ia e Peter ... ka Ekalesia Katolika." Akā na'e, 'a'ole ma 'ane'i ke Aupuni Mileniuma o ke Akua a 'a'ole ho'i 'o ka Ekalesia o Roma, akā aia nō ia ma ka honua. Neongo 'oku ma'u 'e he Siasi mo'oní 'o e 'Otuá 'a e "ki ki he pule'angá" (Mātiu 16:19), ko

kinautolu 'oku nau pehē ko ha lotu ko e pule'angá "kuo nau to'o 'a e kī 'o e 'ilo" (Luke 11:52).

Ke a'o ikaika nei ka Ekalesia o Roma e kŭ'ē i ke Aupuni Mileniuma o ke Akua e hiki koke mai ana, 'o ia wale nō ka "ao'ao a Antikristo" i helu 'ia ma ka *Catechism official of the Catholic Church* :

676 Ua ho'omaka mua ka ho'opunipuni 'ana o ka Antichrist i ka honua i kēlā me kēia manawa i hana 'ia ai ka 'ōlelo e 'ike i loko o ka mō'aūkala i ka mana'olana mesia e hiki ke 'ike 'ia ma waho o ka mō'aūkala ma o ka ho'okolokolo eschatological. Ua hō'ole ka Ekalesia i nā 'ano ho'ololi o kēia ho'opunipuni o ke aupuni e hele mai ma lalo o ka inoa millenarianism... (Catechism of the Catholic Church. Imprimatur Potest +Joseph Cardinal Ratzinger. Doubleday, NY 1995, p. 194)

'O ka mea kaumaha, 'o ka po'e e 'ae me ia e loa'a nā pilikia nui me ka ha'i 'ana i ka 'euanelio o ke aupuni o ke Akua i ka hopena. E lawe kekahi

weliweli e kŭ'ē i ka po'e e ho'olaha ana (Daniela 7:25; 11:30-36). Akā, mana'o paha 'oe, 'a'ole anei i loko o ke aupuni ka po'e a pau e ha'i ana iā Iesū he Haku ? 'A'ole, 'a'ole lākou. E nānā i ka mea a Iesu i 'ōlelo ai:

²¹ 'A'ole nā mea a pau e 'ōlelo mai ia'u , E ka Haku, e ka Haku, e komo i ke aupuni o ka lani; ²² He nui ka poe e olelo mai ia'u ia la, E ka Haku, e ka Haku, aole anei makou i wanana ma kou inoa, a mahiki aku i na daimonio ma kou inoa, a hana aku hoi i na mea kupanaha he nui ma kou inoa? ²³ Alaila e hai aku au ia lakou, Aole au i ike ia oukou; e haalele oukou ia'u , e ka poe hana hewa. (Mataiao 7:21-23)

Na'e 'ilo'i 'e he 'Aposetolo ko Paulá 'a e "meali'i 'o e angahala" na'e "fakatupu 'a ia" (2 Tesalonika 2:7) 'i hono taimi. Ho'opili pū 'ia kēia hewa i kahi mea a ka Baibala e a'o ai i ka manawa hope i kapa 'ia 'o "He mea huna, 'o Babulona Nui" (Revelation 17: 3-5).

'O ka "mea pohihihi o ka hewa" pili i ka po'e e 'ōlelo nei i ka po'e Kristiano i mana'o'i'o 'a'ole pono lākou e mālama i ke kāmāwai 'umi a ke Akua, etc. kāmāwai, no laila, 'oiai lākou e mana'o nei he 'ano ko lākou ke kāmāwai o ke Akua, 'a'ole lākou e mālama i ke 'ano o ka ho'omana Karistiano a lesu a me kāmā mau luna'ōlelo e 'ike ai he kūpono.

Ua like ko Helene-Roma me ka poe Parisaio ka poe i uhai i na kauoha a ke Akua, aka, ua olelo lakou i ka lakou mau moolelo i mea e ae ai ia mea—Ua hoohehewa mai o lesu i keia hookokoke ana (Mataio 15:3-9)! Ua a'o pū 'o 'Isaia e kipi ka po'e e 'ōlelo ana he Akua lākou i kāmā kāmāwai (Isaia 30:9). 'O kēia kipi kāmāwai 'ole, he mea kaumaha mākou e 'ike nei a hiki i kēia lā.

'O kekahi "pohihihi" 'ike 'ia 'o ia ka Ekalesia o Roma e mana'o'i'o nei 'o kāmā mau militaristic ecumenical a me interfaith agendas e alaka'i i ka maluhia a me kahi 'ōlelo pili 'ole o ke Aupuni o ke Akua ma ka honua. Ke ao mai nei ka Palapala Hemolele e pili ana i ka hui ecumenical e hiki mai ana e a'o ana e holomua no kekahi mau makahiki (nota: hō'ike 'ia ka *New Jerusalem Bible*, kahi unuhi i 'ae 'ia e ka Katolika):

⁴ Kulou iho la lakou imua o ka deragona, no kona haawi ana i ka mana no ka holoholona; a kŭlou ihola lākou i mua o ka holoholona, 'ī a'ela, 'O wai lā ka mea hiki ke ho'ohālikelike me ka holoholona? 'O wai ka mea hiki ke hakakā?' ⁵ Ua 'ae 'ia ka holoholona e ha'i i kāmā kaena a me nā 'ōlelo hō'ino, a e ho'oikaika i nā malama he kanahākumamālua; ⁶ A olelo aku la ia i na olelo hoino i ke Akua, i kona inoa, i kona halelewa i

ka lani, a me ka poe a pau i noho malaila. ⁷ Ua ‘ae ‘ia e kaua aku i ka po‘e haipule a lanakila iā lākou, a ua hā‘awi ‘ia ka mana ma luna o kēlā me kēia lāhui, a me nā ‘ōlelo, a me nā lāhui kanaka; ⁸ A e hoomana aku na kanaka a pau o ke ao nei ia ia, oia hoi na kanaka a pau i kakau ole ia ko lakou inoa mai ka hookumu ana mai o ke ao nei iloko o ka buke o ke ola a ke Keikihipa. ⁹ O ka mea lohe, e hoolohe mai ia: ¹⁰ Ka poe no ka pio ana; ka poe no ka make i ka pahikaua, a i ka make i ka pahikaua. ‘O ia ke kumu e pono ai i ka po‘e haipule ke ho‘omanawanui a me ka mana‘o‘i‘o. (Hoikeana 13:4-10 , NJB)

Ke ao mai nei ka Baibala i ka hui ana o Babulona i ka manawa hope:

1 Hele mai ia kekahi o na anela ehiku ia lakou na hue ehiku, e olelo mai ia‘u, i mai la, E hele mai a hoike aku au ia oe i ka hoopaiia o ka wahine hookamakama nui e noho ana ma ka nohoalii ^{ma na} wai he nui loa; Ua hookamakama lakou ia lakou iho, a nana hoi i ona ai i na kanaka a pau o ke ao nei i ka waina o kona moe kolohe ana. ³ Lawe ae la ia ia‘u ma ka uhane i ka waonahale, a ike aku la au i kekahi wahine e holo ana ma ka holoholona ulaula, ehiku ona poo a me na pepeiaohao he umi, a ua kakauia na inoa hoino a puni. ⁴ Ua ‘a‘ahu ‘ia ka wahine i ke kapa poni a me ka ‘ula‘ula, a ‘ālohilohi i ke gula, a me nā mea nani, a me nā momi ; ⁵ **Ua kakauia ma kona lae he inoa, he inoa huna: 'Babulonia Nui, ka makuwahine o na wahine hookamakama a pau, a me na hana haumia a pau ma ka honua .'** ⁶ Ua ike au ua ona ia, ua ona i ke koko o ka poe haipule, a me ke koko o ka poe i pepehi ia Iesu; a i ko‘u ‘ike ‘ana iā ia, ua pohihihi loa au. (Hoikeana 17:1-6 , NJB)

⁹ ‘O ka naauao keia. ‘O **nā po‘o ‘ehiku, ‘o ia nā pu‘u ‘ehiku** , kahi e noho ai ka wahine. . . ¹⁸ O ka wahine au i ike ai, oia **ke kulanakauhale nui** nona ka mana maluna o na‘lii a pau o ka honua. (Hoikeana 17:9 , 18 , NJB)

¹ MAHOPE iho o keia, ike aku la au i ka anela hou e iho mai ana, mai ka lani mai, me ka mana nui i haawiiia nona; ua alohi ka honua i kona nani. ² Ho'ōho 'o ia i kona leo nui, Ua hā'ule 'o Babulona, ua hā'ule 'o **Babulona Nui**, a ua lilo ia i hale no nā daimonio, a i hale ho'i no nā 'uhane 'ino a pau, a me nā manu haumia, a me nā manu 'ino. ³ Ua inu loa ko na aina a pau i ka waina o kona moe kolohe ana; Ua moekolohe nā ali'i a pau ma ka honua iā ia iho, a ua waiwai nā mea kālepa a pau i kāna 'ano kolohe. ⁴ Olelo mai kekahi leo mai ka lani mai; Ua lohe au i ka 'ōlelo 'ana mai, **E ko'u po'e kānaka, e ha'alele 'oukou mai ona aku, i 'ole ai 'oukou e komo pū me kāna mau hewa, a e loa'a iā 'oukou nā ma'i like 'ole**. ⁵ Ua pi'i aku kona hewa i ka lani, a ua mana'o ke Akua i kona mau hewa; ⁶ E uku pālua 'ia 'o ia e like me kāna i koi ai. Pono e loa'a iā ia kahi kī'aha ikaika pālua o kāna hui pono'i. ⁷ 'O kēlā me kēia o kona hanohano a me kāna 'oli'oli e ho'ohālikelike 'ia me ka 'eha a me ka 'eha. Ua noho ali'i au i ka mō'īwahine, mana'o 'o ia; 'A'ole wau he wahine kāne make a 'a'ole au e 'ike i ke kaumaha. ⁸ No ka mea, i ka la hookahi, e kau mai na mea ino maluna ona, o ka mai, a me ke kanikau, a me ka wi. E puhi 'ia 'o ia i ka lepo. 'O ka Haku ke Akua nāna i ho'ohewa iā ia he mana. ⁹ E hiki mai auanei ke kanikau a me ka uwe ana ia ia e na'lii o ka honua, ka poe i moe kolohe me ia, a i hookani pu me ia. 'Ike lākou i ka uahi i kona 'ā 'ana, (Revelation 18:1-9, NJB)

Ma Zekaria, ua ao aku ka Baibala e pili ana i ka hiki ana mai o Babulona a hō'ike mai 'a'ole hiki ke hui pono a hiki i ka wā e ho'i mai ai 'o Iesū:

¹⁰ E nana aku! Nānā i waho! E holo oukou mai ka aina akau mai, wahi a lehova, no ka mea, ua hoopuehu au ia oukou i na makani eha o ka lani, wahi a lehova. ¹¹ E nana aku! E

hoopakele oe, e **Ziona, e noho pu me ke kaikamahine o Babulona.**

¹² No ka mea, penei ka olelo ana mai a Iehova Sabaota , no ka mea, ua haawiia mai ka nani

ia'u , no nā lāhui kanaka nāna 'oe i hao, 'O ka mea ho'opā iā 'oe, ho'opā ia i ka 'ōhi'a o ko'u maka. ¹³ 'Ānō ho'i, e ho'oluliluli au i ko'u lima ma luna o lākou, ae hao 'ia lākou e ka po'e a lākou i ho'okauwā ai. A laila e 'ike 'oe ua ho'ouna mai 'o Iēhova Sābaota ia'u. ¹⁴ E oli, e olioli, e ke kaikamahine o Ziona; ¹⁵ A ia la, e hoohuliia na lahuikanaka he nui no Iehova. 'Ae, e lilo lākou i po'e kānaka nona, a e noho pū lākou me 'oukou. A laila e 'ike 'oe ua ho'ouna mai 'o Iēhova Sābaota ia'u i ou lā. ¹⁶ E lilo no o Iehova i ka luda, i kona kuleana ma ka aina hoano, a e hoonoho hou ia Ierusalem nona. (Zekaria 2:10-16, NJB; 'ike 'ia ma nā 'ōlelo KJV / NKJV ua helu 'ia nā paukū e like me Zekaria 2:6-12)

'O nā hui ecumenical a me nā hui like 'ole a United Nations, Vatican, nā Protestant he nui, a me nā alaka'i Orthodox hikina e ho'olaha nei, ua ho'ohewa 'ia e ka Baibala a 'a'ole pono e paipai 'ia. Na'e fakatokanga 'a Sīsū ki he kakai 'oku nau pehē 'oku nau muimui 'iate la 'a ia te nau "fakakaa'i 'a e tokolahi" (Mātiu 24:4-5). 'O ka nui o ka ecumenism e pili ana i ka "holo lio ke'oke'o" o ka Hō'ike 6: 1-2 ('a'ole 'o Iesu) a me ka wahine ho'okamakama o ka Hō'ike 17.

Hangē ko Sakaria, na'e ako'i foki 'e he 'Aposetolo ko Paulá 'e 'ikai ke hoko 'a e tuitaha mo'oní kae 'oua ke hili hono foki *mai* 'a Sīsú:

¹³ A hiki kakou a pau i ka lokahi ma ka manaioio a me ka ike i ke Keiki a ke Akua, a lilo kakou i kanaka hemolele, i oo loa me ka pono o Kristo. (Epeso 4:13 , NJB)

‘O ka po‘e i mana‘o‘i‘o i kēia hui ‘ana ma mua o ka ho‘i ‘ana mai o lesū, ua hewa lākou. ‘Oia‘i‘o, i ka wā e ho‘i mai ai ‘o lesū, e ho‘opau ‘o ia i ka hui ‘ana o nā lāhui e hui kū‘ē iā ia:

11:15 A laila, puhi ka ‘ānela ‘ehiku i kāna pū, a lohe ‘ia nā leo e kāhea ana ma ka lani, e kāhea ana, 'Ua lilo ke aupuni o ke ao nei i aupuni no ko kākou Haku a me kāna Kristo, a e noho ali‘i ‘o ia i ke ao pau ‘ole. ¹⁶ Kulou iho la na Lunakahiko he iwakaluakumamaha, e noho ana imua o ke Akua , a hoopa aku la i ka lepo me ko lakou lae e hoomana ana i ke Akua i kou mana nui a ho‘omaka i kou noho ali‘i ‘ana. ¹⁸ Ua haunaele ko na aina e, a ua hiki mai ka manawa e hooheawai‘i ka poe make, a me kau poe kauwa, na kaula, a me ka poe haipule, a me ka poe makau i kou inoa, o ka poe liilii a me ka poe nui. . Ua hiki mai ka manawa e luku ai i ka poe e luku ana i ka honua.' (Hoikeana 11:15-18 , NJB)

19:6 A lohe au i ka leo o ka lehulehu, e like me ka halulu o ka moana a me ka halulu nui o ka hekili, e pane ana, 'Aleluia! Ua hoomaka ke aupuni o lehova ko kakou Akua Mana; . . . ¹⁹ A laila ‘ike akula au i ka holoholona, a me nā ali‘i a pau o ka honua, a me ko lākou po‘e kaua, ua ‘ākoakoa lākou e kaua aku i ka mea ho‘oholo lio a me kona po‘e kaua. ²⁰ Akā, ua pio ka holoholona, a me ke kāula wahahe‘e i hana i nā hana mana no ka holoholona, a ma o lāua lā ua ho‘opunipuni i ka po‘e i ‘ae i ka hō‘ailona o ka holoholona, a me ka po‘e i ho‘omana i kona ki‘i. Ua kiola ola ‘ia lāua ‘elua i loko o ka loko wela o ka lua‘i pele . ²¹ ‘O ka po‘e i koe a pau, ua pepehi ‘ia lākou i ka pahi kaua a ka Mea hololio, ka mea i puka mai mai loko mai o kona waha, a ho‘omā‘ona nā manu a pau i ko lākou ‘i‘o. . . ^{20:4} A laila, ‘ike au i nā noho ali‘i, kahi i noho ai lākou, a ua hā‘awi ‘ia ka mana e ho‘oponopono ai. Ua ike au i na uhane o ka poe a pau i okiia ke poo no ko lakou hoike ana no lesu, a no ka hai ana i ka olelo a ke Akua, a me ka

poe hoole i ka hoomana aku i ka holoholona a me kona kii, aole i ae i ka hoailona ma ko lakou lae a me na lima; ola lakou, a noho alii pu me Kristo i hookahi tausani makahiki. (Hoikeana 19:6 , 19-21; 20:4 , NJB)

E ho'omaopopo he pono e luku 'o Iesū i nā pū'ali koa o ke ao nei i hui pū 'ia iā ia. A laila e noho ali'i 'o ia a me ka po'e haipule. 'O ia ka manawa e hui pono ai ka mana'o'i'o. Ko e me'a fakamamahī, 'e fanongo 'a e tokolahi ki he kau faifekau loi 'oku lelei, ka 'oku 'ikai, hangē ko e fakatokanga 'a e 'Aposetolo ko Paulá (2 Kolinitō 11:14–15). Ina i maopopo maoli i ka Baibala a me ka euanelio o ke Aupuni o ke Akua, aole e kua aku ia Iesu.

7. Glacadh le Dia mar do slánaitheoir seo paidir?

‘Oiai ghráigh nā kánaka e mana’o he akamai loa mākou, aia nā palena o ko mākou ‘ike, akā ‘o ka "'ike ‘ole" o ke Akua (Salamo 147:5).

‘O ia ke kumu e komo ai ke Akua e ho‘oponopono i kēia honua.

‘Oiai he nui ka po‘e i mana‘o‘i‘o i ke Akua, ‘a‘ole ghráigh ka hapa nui o nā kánaka e ola e like me *kāna* kuhikuhi maoli. E nānā i kēia mau mea:

⁸ Ua hoike mai oia ia oe, e ke kanaka, i ka mea maikai; He aha ka mea a ka Haku e koi mai ai iā ‘oe, ‘O ka hana pono, E ghráigh i ke aloha, A e hele ha‘aha‘a me kou Akua? (Mika 6:8)

‘O ka hele ha‘aha‘a *me* ke Akua, ‘a‘ole ia he mea i ghráigh maoli ke kanaka e hana. Mai ka wā o ‘Adamu lāua ‘o ‘Ewa (Genesis 3:1-6), ua koho nā kánaka e hilina‘i iā lākou iho a me kā lākou mau mea mua, ma mua o ko ke Akua, ‘oiai ‘o kāna mau kauoha (Exodus 20:3-17).

Ke a‘o mai nei ka Buke Proverbs:

⁵ E paulele i ka Haku me kou naau a pau, Mai hilina i ma kou ike iho; ⁶ Ma kou mau aoao a pau e hooiaio ia ia, A nana no e kuhikuhi i kou mau alanui. ⁷ Mai ho‘ona‘auao i kou mau maka iho; E maka‘u iā lēhova a e ha‘alele i ka hewa. (Palōlō 3:5-7)

Akā na‘e, ‘a‘ole hilina‘i nui ka po‘e i ke Akua me ko lākou na‘au a pau a kali paha iā ia e kuhikuhi i ko lākou mau wāwae. He nui ka

po'e i 'ōlelo e hana lākou i ka ghráigh o ke Akua, akā 'a'ole e hana. Ua ho'opunipuni 'ia ke kanaka e Sātana (Revelation 12:9) a ua hā'ule 'o ia no nā kuko o ke ao nei a me ka 'ha'aheo o ke ola' (1 Ioane 2:16).

No laila, nui ka po'e i hele mai me kā lākou mau mo'omeheu ho'omana a me nā aupuni honua , no ka mea, mana'o lākou ua 'ike maika'i lākou. Akā na'e, 'a'ole lākou (cf. Ieremia 10:23) 'a'ole ho'i e mihi maoli.

'O ia ke kumu e pono ai ke aupuni o ke Akua (cf. Matthew 24: 21-22).

E no'ono'o i ka Pōmaika'i

'O kekahi o nā 'ōlelo kaulana loa a Iesu i hā'awi mai ai, 'o ia nā 'ōlelo ho'omaika'i, āna i hā'awi ai i kāna *ha'i 'ōlelo ma ka mauna 'oliva*.

E nānā i kekahi o kāna i 'ōlelo ai:

³ Pomaikai ka poe hune ma ka naau, No lakou ke aupuni o ka lani. ⁴ Pomaikai ka poe uwe, E hooluoluia lakou. ⁵ Pomaikai ka poe akahai, No lakou ka honua. ⁶ Pomaikai ka poe pololi a makewai i ka pono, No ka mea, e hoomaonaia lakou. ⁷ Pomaikai ka poe aloha, No ka mea, e alohaia mai lakou. ⁸ Pomaikai ka poe maemae ma ka naau, No ka mea, e ike lakou i ke Akua. ⁹ Pomaikai ka poe uwao, no ka mea, e kapaia lakou he poe keiki na ke Akua. ¹⁰ Pomaikai ka poe i hoomaauia mai no ka pono, no ka mea, no lakou ke aupuni o ka lani. (Mataio 5:3-10)

Aia i loko o ke aupuni o ke Akua (cf. Mark 4: 30-31), i kapa pinepine 'ia 'o ke aupuni o ka lani e Mataio (cf. Matthew 13: 31), kahi e ho'okō 'ia ai kēia mau 'ōlelo ho'omaika'i. Aia i loko o ke aupuni o ke

Akua e ho'okō 'ia ai ka 'ōlelo ho'ohiki no ka po'e akahai e ho'oili i ka honua a me ka po'e ma'ema'e e 'ike i ke Akua. E kakali i ka 'euanelio o nā pōmaika'i ma ke Aupuni o ke Akua!

Pono ko ke Akua aoao

'O ka 'oia'i'o 'o ke Akua ke aloha (1 John 4: 8 , 16) a 'o ke Akua 'a'ole pono'i. Hō'ike nā kānāwai o ke Akua i ke aloha i ke Akua a me ko kākou hoalauna (Mareko 12:29-31; Iakobo 2:8-11). 'O nā 'ao'ao o ke ao nei he mana'o pilikino a pau i ka make (Roma 8:6).

E nānā i ka Baibala e hō'ike ana i nā Karistiano maoli e mālama i nā kauoha:

¹ O ka mea i manaio o Iesu ka Mesia, ua hoohanauia mai ia e ke Akua: a o ka mea i aloha aku i ka mea nana i hoohanau, oia ke aloha i ka mea nana i hoohanau. ² Ma keia mea i ike ai kakou ua aloha kakou i na keiki a ke Akua, ke aloha aku kakou i ke Akua a me ka malama ana i kana mau kauoha. ³ No ka mea, eia ke aloha i ke Akua, e malama kakou i kana mau kauoha. A me kana mau kauoha

aole kaumaha . (1 Ioane 5:1-3)

'O nā "kauoha a pau a ke Akua he pono" (Salamo 119:172). He maemae kona mau aoao (1 Tito 1:15). 'O ka mea kaumaha, nui ka po'e i 'ae i nā 'ano like 'ole o ka "hewa" a 'a'ole i 'ike 'a'ole i hele mai 'o Iesū e ho'opau i ke kānāwai a me nā kāula, akā e ho'okō iā lākou (Matthew 5:17), ma ka wehewehe 'ana i ko lākou 'ano maoli a ho'onui iā lākou ma mua o ka mea he nui. mana'o (eg Matthew 5:21-28). Na'e ako'i 'e Sīsū "ko ia ia 'okú ne fai mo ako'i 'a ia, 'e ui ia 'a e me'a lahi 'i he pule'anga 'o e langí" (Mātiu 5:19) ('o e ngaahi fo'i lea ko e 'Apuitaki 'o e 'Otuá' mo e 'pule'anga 'o e langí' 'oku fakapulī ia).

‘Oku ako‘i ‘e he Tohi Tapú ‘oku mate ‘a e tui ‘oku ‘ikai ha ngāue (Sēmisi 2:17). He nui ka po‘e i ‘ōlelo e hahai iā Iesu, akā ‘a‘ole lākou e mana‘o‘i‘o i kāna mau ‘a‘o ‘ana (Matthew 7: 21-23) a ‘a‘ole e ho‘ohālike iā ia e like me ka mea e pono ai (cf. 1 Corinthians 11: 1). “O ka hewa ka lawehala ‘ana i ke kānāwai” (1 Ioane 3:4, KJV) a ua hewa nā mea a pau (Roma 3:23). Eia na‘e, ke hō‘ike nei ka Baibala e lanakila ana ke aloha ma luna o ka ho‘okolokolo (James 2:13) ‘oiai he ho‘olālā maoli ke Akua no nā mea a pau (cf. Luke 3: 6).

‘A‘ole e holo nā ho‘onā kanaka, ma waho o nā ‘ao‘ao o ke Akua. ‘I he pule‘anga milenia, ‘e pule ‘a Sīsuú ‘aki “‘a e kooto hao” (Fakahā 19:15), pea ‘e ma‘u ‘a e lelei ‘i he taimi ‘e mo‘ui ai ‘a e kakaí ‘i he hala ‘o e ‘Otuá. **Loa‘a nā pilikia a pau o ka honua no ka hō‘ole ‘ana o nā lāhui o kēia ao i ka ho‘olohe i ke Akua a me kāna kānāwai .** Hō‘ike ka mō‘aukala ‘a‘ole hiki i ke kanaka ke ho‘oponopono i nā pilikia o ke kaiāulu:

⁶ No ka mea, o ka manao ma ke kino, he make ia; ⁷ No ka mea, o ka manao ma ke kino, he inaina ia i ke Akua; no ka mea, aole ia malalo o ke kanawai o ke Akua, aole loa e hiki. ⁸ Nolaila, o ka poe ma ke kino, aole e hiki ia lakou ke hooluulu i ke Akua. (Roma 8:6-8)

Pono nā Karistiano e nānā i ka ‘uhane, a ua hā‘awi ‘ia i ka ‘Uhane o ke Akua e hana pēlā i kēia au (Roma 8: 9), ‘oiai ko mākou mau nāwaliwali.

²⁶ No ka mea, ke ike nei oukou i ko oukou heaia ana, e na hoahanau, aole nui ka poe naauao ma ke kino, aole nui ka poe ikaika, aole nui ka poe hanohano i waeia. ²⁷ Aka, ua koho mai ke Akua i ka poe naauao o ke ao nei i mea e hilahila ai ka poe naauao; ²⁸ A o na mea haahaa o ke ao nei, a me na mea i hoowahawahaia, na ke Akua i wae mai, a me na mea ole, i mea e hoopau ai i na mea maoli, ²⁹ I kaena ole ai kekahi

kanaka imua o kona alo. ³⁰ Aka, nona oukou iloko o Kristo Iesu, ka mea i lilo i naauao no kakou mai ke Akua mai, a i pono, a me ka hemolele, a me ka ^{hoolapanai}; (1 Korineto 1:26-31)

E kaena ka poe Kristiano i ko ke Akua manao! Ke hele nei mākou ma ka mana'o'i'o i kēia manawa (2 Corinthians 5: 7), nānā i luna (Kolosa 3: 2) ma ka mana'o (Hebera 11: 6). E ho'opōmaika'i 'ia mākou no ka mālama 'ana i nā kauoha a ke Akua (Hō'ike 22:14).

No ke aha ka 'euanelio o ke aupuni o ke Akua?

Mana'o ka po'e Protestant i ko lākou 'ae 'ana iā Iesū i mea ho'ōla, ua 'imi lākou i ke aupuni o ke Akua. Mana'o ka po'e Katolika i ka po'e i baptizo 'ia, 'oiai he kamali'i, ua komo lākou i ko lākou hale pule ma ke 'ano he aupuni. Mana'o ka po'e Katolika a me ka Eastern Orthodox e 'imi nei lākou i ke aupuni o ke Akua ma o nā 'aha'aina, a me nā mea 'ē a'e. 'Oiai e baptizo 'ia ka po'e Kalikiano, 'ike nā Greco-Roman-Protestant i ka honua e ho'oponopono i nā pilikia o ke kanaka. Loa'a iā lākou kahi mana'o honua (cf. Roma 8:6-8).

'O ka 'imi mua 'ana i ke Aupuni o ke Akua (Mataio 6:33) 'o ia ka pahuhopu o ke ola no nā Karistiano. 'O kahi pahuhopu, 'a'ole e nānā i ka honua no nā ho'onā, akā i ke Akua a me kāna mau 'ao'ao. 'O ka 'euanelio o ke aupuni o ke Akua e ho'ololi i ko mākou ola.

Ua 'ōlelo ka Baibala e noho ali'i ka po'e Kristiano me Iesū, akā 'ike anei 'oe 'o ia ke 'ano o nā Karistiano maoli e noho ali'i ma luna o nā kūlanakauhale? Ua a'o 'o Iesū:

¹² ¶ 'O kekahi ali'i i hele i ka 'āina mamao aku e loa'a iā ia ke aupuni, a e ho'i mai. ¹³ Hea aku la ia i na kauwa ana he umi, haawi aku la ia lakou i na mina he umi, a i aku la ia lakou, E hana oukou a hoi mai au. ¹⁴ Akā, ua inaina kona po'e kānaka

iā ia, a ho'ouana akula i 'elele ma hope ona, 'T akula, 'A'ole mākou ghráigh i ali'i kēia kanaka ma luna o mākou.

¹⁵ A i kona hoi ana mai, ua loa ia ia ka

aupuni , kena ae la ia i keia poe kauwa ana i haawi aku ai i ke kala, e kiiia mai io na la, i ike ai oia i ka nui o ka waiwai i loa i kela kanaka i keia kanaka ma ke kuai ana. ¹⁶ Alaila hele mai la ka mua, i mai la, E ke Kumu, ua loa i kau paona ka umi mina. ¹⁷ I aku la kela ia ia, Pono, e ke kauwa maikai; no ka mea, ua malama pono oe i ka mea uuku, ia oe ka mana maluna o na kulanakauhale he umi. ¹⁸ A hele mai la ka lua, i mai la, E ke Kumu, ua loa i kau paona na paona elima. ¹⁹ I mai la hoi oia ia ia, Aia no hoi oe maluna o na kulanakauhale elima. (Luka 19:12-19)

E mālama pono i kāu mea li'iili'i i kēia manawa. E loa'a i nā Karistiano ka manawa e noho ali'i ai ma luna o nā kūlanakauhale maoli, ma ke aupuni maoli. Na'e pehē foki 'e Sīsū, " 'Oku 'iate au ko hoku totongi , ke foaki ki he tangata kotoa pē 'o fakatatau ki hono ngāue" (Fakahā 22:12). He papahana ko ke Akua (Ioba 14:15) a he wahi (Ioahe 14:2) no ka po'e e pane maoli iā ia (Ioahe 6:44; Hō'ike 17:14). 'O ke aupuni o ke Akua no ka mea maoli a hiki iā 'oe ke lilo i 'āpana o ia!

I ka ho'omaka 'ana o 2016, ua loa'a i ka puke mo'olelo *Science* kahi 'atikala i kapa 'ia 'o "The power of crowds" i hō'ike 'ia e hiki i ka na'auao artificial a me ka crowdsourcing ke ho'oponopono i nā "pilikia hewa" e kū nei i ke kanaka. Akā na'e, 'a'ole maopopo ka 'atikala i ke 'ano o ka hewa, e waiho wale pehea e ho'oponopono ai.

'O ka hui pū 'ana, 'oko'a mai ka hahai 'ana i nā 'ao'ao 'oia'i'o o ke Akua, e like me ka ho'opa'i 'ia e hā'uile i ka 21st century e like me ka

ho'i 'ana ma hope o ke Kahinahina Nui i ka wā i hui pū ai ke kanaka e kūkulu i ka hale kia'i 'ole o Babela (Genesis 11:1-9).

'O nā pilikia ma ka honua, ma nā wahi e like me ka Hikina Hikina ('oiai nā mea i mana'o 'ia e loa'a i ke kino, e like me Daniel 9:27a; 1 Tesalonika 5:3), 'a'ole e ho'oponopono 'ia e nā kānaka - pono mākou i ka maluhia o ke Aupuni o ke Akua (Roma 14: 17).

'A'ole e ho'oponopono 'ia nā pilikia o ka ho'oweliweli honua, 'oiai nā lanakila i mana'o 'ia (cf. Ezekiel 21: 12) e ka po'e ho'opunipuni ma United Nations (cf. Revelation 12: 9) - pono mākou i ka hau'oli a me ka hō'olu'olu o ke Aupuni o ke Akua.

'A'ole e ho'oponopono 'ia nā pilikia o ke kaiapuni e ka hui honua, 'oiai e kōkua nā lāhui o ka honua i ka luku 'ana i ka honua (Revelation 11:18), akā e ho'oponopono 'ia lākou e ke Aupuni o ke Akua.

'A'ole e ho'oponopono 'ia nā pilikia e pili ana i ka moekolohe, ka ho'ohemo 'ana, a me ke kū'ai 'ana i nā 'āpana kino o ke kanaka e USA (cf. Revelation 18:13), akā ma ke Aupuni o ke Akua.

'O ka 'ai'ē nui i loa'a iā 'Amelika, UK, a me nā lāhui 'ē a'e he nui, 'a'ole ia e ho'opau 'ia ma o ka ho'olaha 'ana o ka honua, akā ma hope (ma hope o ka luku 'ia 'ana ma Habakkuk 2: 6-8) e ke Aupuni o ke Akua.

'A'ole e ho'oponopono 'ia ka na'aupō a me ka ho'ona'auao 'ole e ka United Nations - pono mākou i ke Aupuni o ke Akua. 'A'ole e ho'opau 'ia ka hakakā ho'omana e kekahi hui ecumenical-interfaith e 'ae nei i ke ola ma waho o lesu 'oia'i'o o ka Baibala. 'O ka hewa ka PILIKIA ma ka honua a no ia mea, pono mākou i ka mōhai a lesu a me kona ho'i 'ana mai i ke aupuni o ke Akua. 'A'ole i loa'a i ka

‘epekema lapa‘au hou nā pane āpau no ke olakino kanaka - pono mākou i ke Aupuni o ke Akua.

‘A‘ole e ho‘oponopono ‘ia nā pilikia pololi e nā meaola i ho‘ololi ‘ia e ka genetically e waiho ana i nā ‘āpana o ka honua i ka pōloli ma muli o ka pau ‘ole o nā mea kanu - pono mākou i ke Aupuni o ke Akua.

‘O ka ‘ilihune nui ma nā ‘āpana o ‘Apelika, ‘Asia, a me nā wahi ‘ē a‘e, ‘oiai e pōmaika‘i ana no kekahi manawa mai ka manawa hope ‘Babulonia’ (cf. Hō‘ike 18: 1-19), ‘a‘ole ia e ho‘onā i ka pilikia o ka ‘ilihune - pono mākou i ke Aupuni o ke Akua. ‘O ka mana‘o, ma waho a‘e o lesū, hiki i ke kanaka ke lawe mai i ka utopia i kēia ‘ano hewa o kēia wā’ he ‘euanelio wahahe‘e ia (Galatia 1: 3-10).

‘O ka pae mileniuma o ke Aupuni o ke Akua he aupuni maoli ia e ho‘okumu ‘ia ma ka honua. E ho‘okumu ‘ia ma luna o nā kānāwai aloha o ke Akua a me ke Akua aloha i alaka‘i. E noho ali‘i ka po‘e haipule me Kristo no ho‘okahi tausani makahiki (Revelation 5:10; 20:4-6). E komo pū ana kēia aupuni i ka po‘e i loko o ka ‘Ekalesia o ke Akua, akā ‘a‘ohe palapala hemolele i ‘ōlelo ‘o ke Aupuni o ke Akua ‘o ia ka Ekalesia (Katolika a i ‘ole). Ua kū‘ē ka ‘Ekalesia Roma i ke a‘o ‘ana o ka mileniuma, a ma hope aku e kū‘ē ikaika loa ia i ka ‘euanelio o ka Baibala i ko kākou kokoke ‘ana i ka hopena. E loa‘a paha kēia i ka ho‘olaha media nui e hiki ke kōkua i ka ho‘okō ‘ana i ka Mataio 24:14.

‘I he‘ene fa‘ahinga faka‘osi, ‘e kau ai ‘e he Pule‘anga ‘o e ‘Otuá ‘a e “Selūsalema Fo‘ou, ‘a ia ‘oku ‘alu mei he langi mei he ‘Otua” (Fakahā 21:2) pea mo hono ma‘u‘angá ‘e ‘ikai te nau pau. ‘A‘ole he hewa hou, ‘a‘ole kaumaha, ‘a‘ole make.

‘O ka ha‘i ‘ana a me ka ho‘omaopopo ‘ana i ka ‘euanelio o ke Aupuni o ke Akua he kumuhana nui o ka Baibala. Ua ao mai ka poe

kakau o ke Kauoha Kahiko no ia mea. Na Iesu, Paulo, a me Ioane i a'o e pili ana i ia mea. 'O ka ha'i'olelo 'Kalikiano' kahiko loa i ola ma waho o ke Kauoha Hou i a'o 'ia e pili ana. Ua a'o aku na alaka'i Kalikiano o ke kenekulia mua, e like me Polycarp Iāua 'o Melito . Ke a'o nei mākou i ka Ekalesia *Ho'omau* o ke Akua i kēia lā. E ho'omana'o 'o ke aupuni o ke Akua ke kumuhana mua a ka Baibala e hō'ike ai a Iesu i ha'i ai (Mark 1: 13. 'O ia ho'i ka mea āna i ha'i ai ma hope o ke alahouana (Acts 1: 3) - a he mea ia e 'imi mua ai na Karistiano (Matthew). 6:33).

'A'ole pili wale ka 'euanelio i ke ola a me ka make 'ana o Iesū. 'O ka mana'o nui o ka 'euanelio a Iesu a me kāna po'e haumāna i a'o ai, 'o ia ke aupuni o ke Akua e hiki mai ana. 'O ka 'euanelio o ke aupuni e pili ana i ke ola ma o Kristo lā, akā 'o ke a'o 'ana i ka hopena o na aupuni kanaka (Revelation 11:15).

Mana'o, na'e ako'i 'e Sīsū 'e 'ikai ke hoko mai 'a e ngata'angá kae 'oua na'a ne malanga 'a e ongoongolelei 'o e pule'angá ki he māmaní ko ha fakamo'oni ki he ngaahi pule'anga kotoa pē (Mātiu 24:14). A ke hana nei kēlā ha'i 'olelo i kēia manawa.

'O ka nūhou maika'i 'o **ke Aupuni o ke Akua ka hopena i na pilikia e kū nei i ke kanaka** . Akā, 'a'ole ghráigh ka hapa nui e kāko'o, 'a'ole ho'olohe, 'a'ole ghráigh e mana'o'i'o i ka 'oia'i'o. 'Oku mo'ui ta'engatá 'a e Pule'anga 'o e 'Otuá (Mātiu 6:13), ka "'oku mole 'a e māmaní" (1 Kolinitō 7:31).

'O ka ho'olaha 'ana i ka 'euanelio 'oia'i'o o ke Aupuni o ke Akua kahi mea a mākou i ka *Ho'omau* Ekalesia o ke Akua e ko'iko'i nei. 'Oku tau feinga ke ako'i 'a e me'a kotoa pē 'oku ako'i 'e he Tohi Tapú (Mātiu 28:19–20), 'o kau ai 'a e Pule'anga 'o e 'Otuá (Mātiu 24:14). 'Oia'i mākou e kali nei i kēlā aupuni, pono mākou e a'o a hahai i na ala o ke Akua a hō'olu'olu i na po'e e ghráigh e mana'o'i'o i ka 'oia'i'o.

Aole anei e pono ia oukou ke kokua i ka hai ana i ka euanelio no ke aupuni o ke Akua e hiki mai ana? E manaio anei oe i ka euanelio o ke aupuni o ke Akua?

Dia ag Tabhairt Muinín Dábás

Aia ke ke'ena 'Amelika o ka Dia ag Tabhairt Muinín Dábás ma: 1036 W. Grand Avenue, Grover Beach, Kaleponi, 93433 USA; strona internetowa www.ccoq.org.

Dia ag Tabhairt Muinín Dábás (CCOG) Webs

CCOG.ASIA Aia kēia paena ma Asia.

CCOG.IN Ta strona jest skierowana do tych z indyjskiego Dziedzictwa.

CCOG.EU Este sitio web está dirixido a Europa.

CCOG.NZ Kuhi 'ia kēia paena ma New Zealand a me nā po'e 'ē a'e me ka lāhui Pelekania.

CCOG.ORG Jest to strona główna *Dia ag Tabhairt Muinín Dábás*. Servir a persoas en todos os continentes. Contén artigos, enlaces e vídeos.

CCOGCANADA.CA Kuhi 'ia kēia pūnaeweie i ka po'e ma Kanada.

CCOGAfrica.ORG Kuhi 'ia kēia pūnaeweie i ka po'e ma Kanada..

CDLIDD.ES La Continuación de la Iglesia de Dios. Jest to strona internetowa w języku hiszpańskim dla DEA, która zapewnia zaufanie Dabas.

PNIND.PH Patuloy na Iglesya ng Diyos. Esta é a páxina web do Día da Letras Galegos Muinín Dábás. Ten información en inglés e tagalo.

Nūhou a me ka mō'aukala pūnaeweie

COGWRITER.COM Ta strona jest głównym narzędziem głoszenia i zawiera wiadomości, doktryny, historyczne artykuły, filmy i prorocze aktualizacje.

CHURCHHISTORYBOOK.COM Este é un sitio web fácil de lembrar con artigos e información sobre a historia da igrexa.

BIBLENEWSPROPHECY.NET He pūnaeweie lekiō pūnaeweie kēia e uhi ana i nā nūhou a me nā kumuhana Baibala.

Kanāly Wideo YouTube i Bit Chute dla Kazań i Kazań

BibleNewsProphecy Canle. Nā wikiō sermonette CCOG.

CCOGAfrica Canle. Wiadomości CCOG w językach afrykańskich.

CCOG Animations Canle Ensinar aspectos das crenzas cristiás.

CCOGSermones Canle loa'a nā leka ma ka 'ōlelo Sepania.

ContinuingCOG Canle. Kazania wideo CCOG.

A foto mostra a continuación algúns dos poucos ladrillos restantes (máis algúns engadidos máis tarde) dun edificio en Xerusalén, ás veces coñecido como o Cenáculo, pero mellor descrito como a Igrexa de Deus no outeiro occidental de Xerusalén (actualmente chamado Monte Sión):

Uważa się, że było to miejsce prawdopodobnie najwcześniejszego prawdziwego budynku chrześcijańskiego Kościoła. Budynek, w którym głoszona byłaby "Ewangelia Królestwa Bożego" Jezusa. Był to budynek w Jerozolimie, który nauczał Bhfuil ár Bpeacáí Arfad i Gcoinne Dia Síoraí.

Por iso tamén damos grazas a Deus sen cesar, porque... Vós, irmáns, sevos seguidores das igrexas de Deus que en Xudea están en Cristo Xesús. (1 Tesalonicenses 2: 13-14)

A fe, que se entregaba dunha vez por todas aos santos. (Jude 3)

El lles dixo: "Tamén cómpre que eu predique o Reino de Deus a outras cidades, porque para iso me mandaron." (Lucas 4:43)

Buscade o Reino de Deus e todas estas cousas serán engadidas a vós. Non teñas medo, miña grea pequena, que o teu Pai compace en darche o Reino. (Lucas 12:31-32)

E este evanxeo do reino será cravado en todo o mundo, en testemuño a todas as nacións, e entón virá o fin. (Mateo 24:14)